

LADAKH

FROM POTENTIAL TO PROSPERITY
THE 4-YEAR JOURNEY

2019-2023

PRINTED AND PUBLISHED BY DEPARTMENT OF INFORMATION &
PUBLIC RELATIONS, UT LADAKH

- **Guidance** : Padma Angmo (IIS), Commissioner/Secretary
Information, Ladakh,
Imteeaz Kacho (JKAS), Joint Director Information
- **Editor-in-Chief** : Dr. Tundup Namgail, AD Information, Leh
- **Editor** : Mabel Disket
- **Design & layout** : Idzes Lamo
- **Contributors** : Tonyouth Dorjey
- **Photographers** : Padma Chosphel (Kukshow), Feroz Hussain (Lati),
Phuntsog Angchuk (Pachuk), Mudasir Ahmad,
Imtiyaz Ali
- **Bhoti Translator** : Stanzin Dosnga

Copyright © Department of Information and Public Relations, UT Ladakh

Honorable Prime Minister Narendra Modi

MESSAGE

It is a pleasure to learn that the Administration of UT Ladakh is bringing out a booklet to commemorate 4 years of it becoming a Union Territory. The publication has been aptly titled, 'Ladakh - from potential to prosperity – The 4-year journey'. Heartiest congratulations and greetings to the people of Ladakh on the occasion.

Nestled in the midst of the majestic Himalayas, the scenic beauty of Ladakh attracts people from across the country and the world. Widely known as the 'Land of High Passes', the unique landscape of Ladakh is dotted with beautiful valleys and pristine lakes that beckon nature lovers, adventure seekers and the spiritually-minded in equal measure.

Having become a Union Territory 4 years ago, Ladakh has made rapid progress in every sector. This has been made possible by the hard-working people of Ladakh, who are widely known for their strength and courage despite living in difficult terrains.

With warm, endearing smiles, Ladakhis welcome people from different parts of the country and the world. It is this trait of Ladakhi warmth and hospitality that enhances the vibrancy and richness of the beautiful culture of Ladakh.

It is our endeavour to ensure that such picturesque regions of the nation are transformed into thriving centres of inclusive growth. It is equally important to ensure that not only are the skills of Ladakhi youth optimally utilised, but new, futuristic skills are imparted to them.

Through comprehensive efforts, the focus has been on holistic development of different spheres of activity - from tourism, infrastructure, education, health, farming, animal husbandry, handicrafts, horticulture and sports, to culture.

As the Union Territory of Ladakh continues its development journey towards prosperity, preserving its rich cultural heritage and protecting its sensitive ecosystem continue to be among our topmost priorities.

May the booklet chronicle the growth story of Ladakh well. I am sure that the publication will appeal to the people of Ladakh, as well as the nation.

Greetings and best wishes to the people of Ladakh on completing 4 years of its formation as a Union Territory.

(Narendra Modi)

अमित शाह

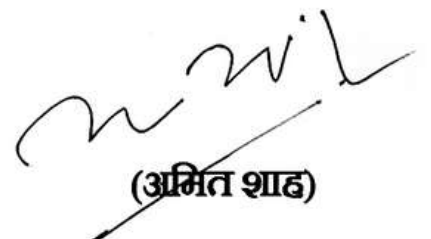
गृह मंत्री एवं सहकारिता मंत्री
भारत सरकार

संदेश

यह अत्यंत हर्ष का विषय है कि संघराज्य क्षेत्र लद्दाख अपनी स्थापना की चौथी वर्षगांठ मना रहा है। लद्दाख अपनी उत्पत्ति से ही प्रगति और विकास का प्रतीक बन रहा है। मुझे अत्यंत खुशी और गौरव महसूस हो रहा है कि मैं भी लद्दाख क्षेत्र के संघराज्य बनने के इतिहास का एक हिस्सा हूँ।

उत्तर में काराकोरम, दक्षिण में विशाल हिमालय, बर्फ से ढके पहाड़, क्रिस्टल नीले पानी वाली झीलें और सरल-सहज जनजीवन; यह लद्दाख है। लद्दाख प्राकृतिक सुन्दरता और आधुनिक जीवनशैली के मणिकांचन संयोग का दूसरा नाम है। इस संघराज्य क्षेत्र ने अपनी स्थापना के चार वर्षों में क्षेत्रवासियों की आशाओं और आकांक्षाओं के अनुरूप सुशासन और सभी वर्गों के कल्याण को सर्वोच्च प्राथमिकता प्रदान की है। माननीय प्रधानमंत्री श्री नरेन्द्र मोदी जी के 'आत्मनिर्भर भारत' के संकल्प को चरितार्थ करते हुए लद्दाख में विभिन्न कल्याणकारी एवं विकासोन्मुखी योजनाएं कार्यान्वित हुई हैं, जिससे प्रदेश का समग्र एवं संतुलित विकास सुनिश्चित हुआ है। आज लद्दाख कार्बन तटस्थ बनने की दिशा में आगे बढ़ रहा है और पंचायती राज संस्थाओं के सशक्तीकरण से स्थानीय स्वामित्व की भावना भी प्रज्वलित हुई है।

मैं, लद्दाख के उप-राज्यपाल एवं समस्त निवासियों को संघराज्य क्षेत्र के रूप में स्थापना की चौथी वर्षगांठ पर हार्दिक बधाई एवं शुभकामनाएँ प्रेषित करता हूँ। हम सब मिलकर लद्दाख को उन विकासोन्मुखी सपनों की ओर ले जाएँ, जहाँ पहुँचने की चाहत हर लद्दाखी का है।

(अमित शाह)

Honorable Lieutenant Governor UT Ladakh Brigadier Dr B.D. Mishra (Retd.)

Foreword

On 31 Oct 2019, Ladakh got the status of union territory, after its bifurcation from the erstwhile state of Jammu and Kashmir. Heartfelt gratitude of the natives of Ladakh goes to Shri Narendra Modi ji, the Hon'ble Prime Minister of India, for enabling us to get the union territory status as also for all his support for the holistic development of Ladakh. His Vision to make Ladakh the first carbon neutral region of India and the establishment of the country's first dark sky reserve at Hanley are his unique endowment for UT Ladakh.

With unstinted support of Ladakh Autonomous Hill Development Councils of Kargil and Leh, during last three and half years, UT Administration Ladakh has taken long forward strides in various fields. We have made good progress in infrastructural creation, public amenities, education, health care, Jal Jeevan Mission, administrative reforms and ease of living. On this solid foundation, UT Administration Ladakh is all set to move ahead according to our Vision Document 2047. In keeping with the target set by our Prime Minister Shri Narendra Modi ji, to make India a developed nation by 2047, we will endeavor to be the best Union Territory in developed India.

This Hand Book 'Ladakh, from Potential to Prosperity - 4 years journey' is intended to bring out the major public interest initiatives taken by the UT Administration. The objective of the UT Administration in years to come will be to meet the aspirations of our citizens and work tirelessly for all, particularly for the welfare of the weak and the needy.

We are seized of the challenges facing us today as also in days to come. We will convert the challenges, with support of our fold, into opportunities for the betterment of Ladakh and its people.

Trust this Bulletin sets the thought of, 'Charaiveti, Charaiveti' (Move on , Move on with positivity) in the minds of all our dear Ladakhis for their better tomorrow.

Honorable Chief Executive Councillor LAHDC, Kargil Feroz Ahmed Khan

Message

Greetings to all readers, As we commemorate the four-year completion of the Union Territory (UT) of Ladakh, we take a moment to reflect on the notable developments that have taken place in the Kargil district. Since its formation on 31st October 2019, the UT of Ladakh has witnessed progress and growth across various sectors, thanks to increased budgetary allocations and dedicated efforts. Over the past four years, the government's commitment to the welfare of the people of Kargil has led to advancements in key areas such as healthcare, education, telecommunication, road connectivity, agriculture, green energy, and other major sectors. These efforts have resulted in enhanced services and improved quality of life for the residents. One significant aspect of progress in Kargil district is the increased budgetary allocation to the Hill Councils, empowering the local governing bodies to initiate development projects that benefit the local communities. This financial support has played a pivotal role in boosting infrastructure development, strengthening the economy, and preserving the rich cultural heritage of the region. Moreover, the UT administration's commitment to fair and transparent recruitment processes is commendable. By referring over 900 posts to the SSC and augmenting the efforts of the LADC-KSSRB, the UT Administration has taken steps to ensure a fair system for hiring deserving candidates. However, we acknowledge the concerns raised regarding the recruitment process for gazetted posts, which has yet to be initiated. We understand that this is a significant concern for the LAHDC Kargil and the aspiring candidates. We hope that the UT Administration will expedite the recruitment processes for gazetted posts, ensuring a swift and efficient selection process. As we celebrate the four-year completion of UT Ladakh, I express my appreciation for all the officers, ably led by the two Hon'ble LGs during this period, who have contributed to the growth and development of Kargil district during these four years. May the journey ahead continue to be marked by even greater achievements as we strive to build a prosperous, inclusive, and sustainable future for the people of Ladakh.

Honorable Chief Executive Councillor LAHDC, Leh Advocate Tashi Gyalson

Message

I'm glad that the UT Administration is releasing a report to showcase the progress made in the last four years. I congratulate the UT Administration led by the dynamic Lt. Governor for the developmental achievements during this time. The changes and initiatives carried out by the Administration, focusing on sustainable and inclusive development have been exceptional and are positively impacting the lives of the people in Ladakh. Despite facing numerous challenges, we have made remarkable progress in various sectors such as Education, Health, Environment, Communication, Connectivity, Border Villages, and Sports over the past four years.

I want to express my sincere gratitude to the Government of India, led by the visionary leader Shri Narendra Modi, Shri Amit Shah and the team of Union Cabinet Ministers for their special focus on Ladakh. I also appreciate the efforts of the dynamic Lt. Governor of UT Ladakh, Brig (Dr) B. D. Mishra (Retd) and his team for turning development into reality.

(Advocate Tashi Gyalson)

Honorable Member Parliament UT Ladakh Jamyang Tsering Namgyal

Message

It brings me immense joy to convey this message through the prestigious platform of the Union Territory of Ladakh's publication series. These pages stand witness to the remarkable strides we've made over the past four years since attaining Union Territory status, a period of transformation and growth that has left an indelible mark on our land. Ladakh, during this span, has undergone a profound metamorphosis, marked by strategic initiatives that have elevated every facet of our society. From monumental advancements in infrastructure to the upliftment of socio-economic landscapes, our united efforts have guided us towards a future replete with progress, opportunities, and self-determination.

As we reflect on this journey, we pay homage to the visionaries who sowed the seeds of Ladakh's identity and integration. The aspirations of Ladakh were upheld by the 19th Kushok rGyalsras Bakula Rinpoche and championed by Dr. Shyama Prasad Mukherjee's call for complete integration of J&K including Ladakh with India. The fulfillment of these aspirations, through the abrogation of Article 370 and 35A in August 2019 under the leadership of Sh. Narendra Modi, Hon'ble Prime Minister of India, stands as a testament to our progress.

In the post-Independence era, Ladakh's quest for self-determination and autonomy in its socio-political and cultural spheres has been unwavering. Notably, in the post-2014 landscape, Sh. Narendra Modi, along with Sh. Amit Shah, Hon'ble Home Minister of India, have voiced their concerns and visions for Ladakh on national platforms. Their emphasis on Ladakh's sustainability, positive transformation, and comprehensive development echoes through the hallowed halls of Parliament, the iconic Lal Qilla, and numerous other significant forums.

The transition to Union Territory status has opened the floodgates of development, spanning every domain. Visionary projects have been set in motion, grounded in both immediate and future needs. Since 2019, Ladakh has been infused with budgets totaling approximately 6000 Cr. per year from the Modi Sarkar, with the current fiscal year reflecting similar investment. This financial infusion is the cornerstone for Ladakh's infrastructural and institutional growth, in alignment with the aspirations of its people.

A crowning achievement of this four-year journey has been the comprehensive development of our road networks. This achievement has woven connectivity, eased transportation, and extended accessibility to regions previously secluded. The implementation of Central Sponsored Schemes has further catalyzed our success, including the Jal Jeevan Mission, PMGSY, CRIF, PMAY, and initiatives bolstering tourism and cultural heritage revival. The evolution of Leh Airports, the creation of Zojila and Skinkunla Tunnels, the Vibrant Village Programme, Grid Transmission Lines, Health and Educational Infrastructures, and the advent of 4G telecommunication underscore our relentless drive for progress. In our pursuit of sustainable development, the thread of environmental consciousness and green energy has been woven into our narrative. The vision of a Carbon Neutral Ladakh, pioneered by the Modi Sarkar, resonates as we carve a path toward a harmonious future. As the dawn of the 'Amrit Kaal' era beckons, Ladakh stands poised to ascend to a synergistic epoch, driven by a collective conscience.

With hope in our hearts and determination in our stride, we, the people of Ladakh, are on the brink of an era that holds promise, progress, and prosperity.

Advisor to the Hon'ble Lt Governor of UT Ladakh Dr. Pawan Kotwal, IAS

Message

I am happy to present this document, which captures the transformative journey of Ladakh since becoming a Union Territory in 2019.

Over the past four years, we have witnessed Ladakh flourish, breaking free from limitations and embracing its boundless potential.

Ladakh is aiming at a well-planned and sustainable development process, which is sensitive to its unique culture, traditions, and ecosystem. Various steps have been initiated by the various Departments of Ladakh to become a Carbon Neutral Union Territory, as envisioned by the Hon'ble Prime Minister of India. Homestays are being promoted across Ladakh to promote sustainable tourism, especially in rural Ladakh which has precious wildlife and a plethora of medicinal herbs.

Further, with the aim to bring to the fore the various commercially viable resources of Ladakh, which we have in abundance, entrepreneurship is being promoted to bring maximum benefits to the people of Ladakh.

Hundred percent saturation is being ensured with respect to the beneficiary-oriented Central Govt. schemes to improve the socio-economic condition of all residents of Ladakh. This document "Ladakh, from Potential to Prosperity; 4-year Journey" is not merely a reflection on the past; but also, a beacon for the future of Ladakh which is being realised by the government functionaries under the inspiring leadership of the Hon'ble Lieutenant Governor of Ladakh.

As we flip through these pages, let us be inspired by the journey of growth, and more importantly, let us be moved to act, to make these aspirations a reality.

Contents

- **Vision 2047 – Ladakh’s Development Strategy**
- **Leap in Infrastructure Building**
- **Establishing Efficient Governance Systems**
- **Meeting Local Aspirations**
- **Aiming for a Healthy Ladakh**
- **Administrative Achievements**
- **Ensuring Quality Education**
- **Strengthening the Primary Sector**
- **Building a Resilient and Sustainable Urban Governance**
- **Developing Sustainable Tourism practices**
- **Hanle Dark Sky Reserve**
- **Promoting Sports & Fitness**
- **Striving for an Inclusive Growth**
- **Promoting Entrepreneurs & Building Skills**
- **Revamped Communication & Outreach**
- **Towards a Carbon-Neutral Ladakh**
- **Developing the borders – The Changthang Development Package**
- **Ensuring the Safety of the people**
- **Implementing Vibrant Village Program**

Vision 2047

LADAKH'S DEVELOPMENT STRATEGY

Vision 2047 focuses on two specific areas i.e, **Economic Development** and **Infrastructure Development**. Based on these, it identifies gaps in the existing development scenario and proposes strategies to bridge the gaps and harness the potential available for the development of Ladakh.

Vision 2047 proposes **sector-wise strategies** tailored to local conditions of Ladakh. Realistic strategies, either being implemented or being planned by the other States/UTs of the country and in line with Central Government policies, have been proposed to ensure that these lead to formulation of implementable action plans further on.

Vision 2047 is the stepping stone in formulating a structured development blueprint to guide Ladakh's development strategy over the next 30 years.

Guiding Principles: The Vision 2047 for Ladakh is guided by **four principles** - **Self-sustainability, Smart Infrastructure, Carbon Neutrality** and **Integrated development**.

3-C Approach: With its scattered population, it is necessary to foster a sense of collectiveness and integration to develop a strong community culture in Ladakh, which in turn enables socio-economic development of its people. To address this, Vision 2047 recommends adopting a "hub and spoke" structure for balanced regional development. This is accomplished by 3-C strategy "Community, Connectivity & Clusters" to ensure service access to all in the UT.

2019-2023

LEAP IN

INFRASTRUCTURE BUILDING

- **Overall UT Budget;** 2018-19 (₹ 1135.56 Cr) 2022-23 (₹ 5,958 Cr)
- Focus on increasing connectivity through new bridges and black-topped all-weather roads.
- **750 Kms of roads** constructed / upgraded. **114 Kms of rural roads** built since **2019**.
- **29 new bridges** constructed for improving connectivity in rural areas.
- **30 helipads** out of a total target of 42 helipads completed. Two hangars, one each in Kargil and Leh completed.
- Work on the **Zoji-la** tunnel, **Kargil-Zaskar** road and **Nimmo-Padum-Darcha** road is in progress.

LEAP IN 2019-2023 INFRASTRUCTURE BUILDING

- **Reliability of road** connectivity improved by keeping the **crucial passes** and roads open.
- **Kargil-Zaskar road closure**;
154 days (2019-20); 23 days (2022-23)
- **Zojila road closure**;
127 days (2019-20) ; 70 days (2022-23)
- From **3.33%** in 2019 under **Jal Jeevan Mission**, more than **80 %** of households in rural Ladakh now have clean drinking water supply through taps.
- Additional **mobile towers, VSATs** and **satellite phones** made functional to bridge communication gaps.
- 16 **public parks** and 55 **public libraries** built across Ladakh since 2019.
- 143 out of 193 Gram Panchayats equipped with **Common Facility Centres** with internet facility.

LEAP IN INFRAST

Focus on increasing connectivity through new bridges and black-topped all weather roads

Closure period of Zojila road reduced from 127 days in 2019-20 to 70 days in 2022-23

Road length
2149.24 kms

Road length
2899.45 kms

Closure period of Kargil-Zaskar road reduced from 154 days in 2019-20 to 23 days in 2022-23

Crucial passes & roads kept

Open for longer period

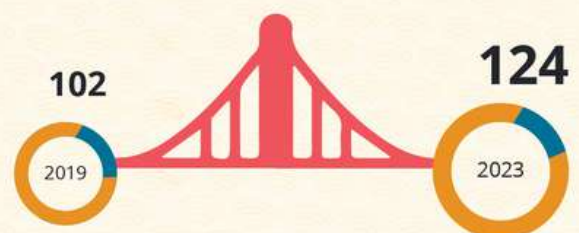

154 Snow clearing machines procured since 2019

750 Kms of roads constructed/ upgraded

Work on

Zoji-la tunnel;
Kargil- Zaskar road
& Nimmo - Padum - Darcha road progressing in full swing

Bridges

STRUCTURE

4 years
of UT
Ladakh

31

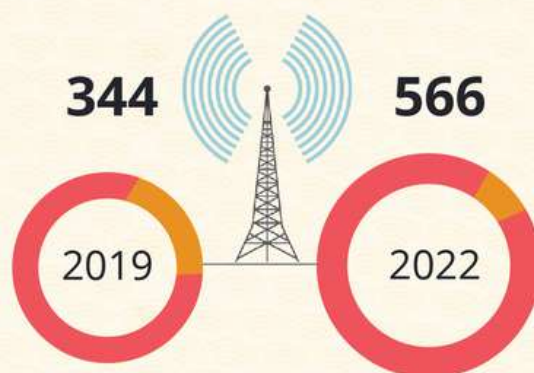
Additional villages **electrified**
with grid connectivity since 2019

Additional mobile towers, VSATs & Satellite
Phones made functional to bridge
communication gaps in remote villages

143

out of 193 Gram Panchayats
equipped with **Common Facility
Centres** with internet facility

Mobile Towers

39 **New bank
branches**
operationalised since 2019

30

Helipads
developed across
Ladakh

More than
80%
Households in rural
Ladakh now have clean &
safe drinking water
through taps under JJM

5 fold increase in
BUDGET

2018-19

₹1135.56 cr

2022-23

₹5,958 cr

2019-2023

ESTABLISHING EFFICIENT GOVERNANCE SYSTEMS

- **Ladakh Integrated Financial Management System** (LIFMS) implemented from 1st April 2022 for paperless budgeting, effective monitoring, budget planning and expenditure audit.
- **Financial services expanded** post formation of UT with banking services reaching remotest villages; **e-banking** and **e-seva portal** made functional.
- **Digitisation of land records** undertaken.
- **Emergency Response Support System** (ERSS) through helpline No. **112**; **Cyber-crime unit set up** with state-of-the-art Cyber Lab with cyber forensic capabilities.
- **Border Roads Organisation** (BRO), **Central Public Works Department** (CPWD) and other **Central Public Sector Undertakings (CPSUs)** - **National Highways and Infrastructure Development Corporation Ltd.** (NHIDCL), **Water and Power Consultancy Services** (WAPCOS), **National Projects Construction Corporation Limited**, (NPCCL) etc. given 224 projects worth ₹ 3,155 Cr under UT budget.

2019-2023

ESTABLISHING EFFICIENT GOVERNANCE SYSTEMS

- **Sindhu Infrastructure Development Corporation (SIDCO)** set up as a multi-purpose construction agency to accelerate infrastructure works.
- **768 human resources** (consultants, engineers, accountants, nurses, etc.) hired on an outsourcing basis to strengthen executive agencies/departments.
- Capacity building of employees in Government e Marketplace (**GeM**), **Public Financial Management System (PFMS)**, **e-Tenders**, **e-Office**, **Project Management**, etc.
- **Pre-fab/pre-engineered** and winter construction technologies being tried on pilot basis for faster execution of works.
- Process for obtaining forest/wildlife clearance expedited by holding regular State Board of Wildlife meetings.

LOCAL ASPIRATIONS

- The **State Land** stand transferred to respective **Ladakh Autonomous Hill Development Councils, (LAHDCs)** under Section 42 (1) of the LAHDC Act, 1997.
- **4 Development Conclaves** held with LAHDCs to finalise development vision of Ladakh.
- **LAHDCs empowered** to identify beneficiaries under development schemes such as Housing for Poor, Free coaching for UPSC Civil Services Examination, Subsidised Solar Water Heater scheme, etc.
- **Action Plan** under Special Development Package (SDP) and UT Capex 2023-24 approved with the LAHDCs' consent. Projects/Schemes of Financial Year 2023-24 being finalised in consultation with the LAHDCs.
- **Planning Board Meeting** organised annually to discuss long-term developmental strategies. The Chief Executive Councillors, LAHDC Leh and Kargil are members of the Planning Board.
- Local governance being strengthened by devolution of financial powers to take up developmental projects at the **village** and **municipal** levels.
- Ladakh has **193 Sarpanch, 1,360 Panch, 31 Block Development Council Chairpersons** and **240 Nambardars (Goba)** functioning at the grassroot level.
- **Block Development Council** funds of ₹ **1.00 Cr** per block being provisioned to empower **Panchayati Raj Institutions (PRIs)**.
- Increased Allocation to the LAHDCs:
₹ **166.04 Cr** for **FY 2019-20**
₹ **668.00 Cr** for **FY 2023-24**
- **Emoluments** to councilors of the LAHDCs **doubled**.

AIMING FOR A HEALTHY LADAKH

- **Genomic Sequencing Lab** established & accredited by **Indian SARS-COV-2 Genomics Consortium (INSACOG)**
- MRI, Digital X-ray and Digital Radiography machines and **high-end** eye operating microscope provided in hospitals.
- **170 bedded District Hospital at Kargil** functional in new hospital complex at Kurbathang, Kargil. 02 additional blocks proposed under Special Development Package (SDP) 2023-24 to make it a 300-bedded hospital.
- **160-Slice CT Scan** machine being procured at a cost of ₹ **6.89 Cr.**
- **100%** population has **Ayushman Bharat Health Account (ABHA).**
- **62%** health institutions are providing regular **Tele-consultation** services.
- **Health infrastructure improved:**
Bed capacity increased from 842 in **2019** to 1,594 in **2023**;
Oxygenated beds - **40** in 2019, **619** in 2023
Oxygen Plant Capacity - **1,000 l/m**
- **112 doctors** – 1 Super Specialist, 19 Specialists and 92 Medical Officers appointed under **National Health Mission (NHM)** to cater to requirements in far-flung areas.
- **319 Health and Wellness Centres** established to provide comprehensive Primary Health Care Facility; e-Sanjeevani tele-consultation established.
- **Pediatric ICU Beds** - 0 in 2019 to 20 in 2023.

AIMING FOR A HEALTHY LADAKH

- A fully equipped **Accident and Emergency Block** at SNM Hospital, Leh developed at a cost of ₹ 2.63 Cr.
- 5 **Mobile Medical Units** equipped with vital medical devices operational in far-flung villages.
- The **State Medicinal Plant Board** of the UT of Ladakh registered under Societies Registration Act XXI of 1860.
- **Sowa-Rigpa** being given due recognition by the Ministry of Ayush. Rare medicinal/aromatic herbs have been identified.
- 100% population covered under **Ayushman Bharat Digital Health Mission**.
- **1,33,474** health records linked with **ABHA** of patients.
- 84 % target achieved for **Pradhan Mantri Jan Arogya Yojna (PMJAY)** & Universal Health Coverage.

Aiming for a HEAL

170 bedded District Hospital at **Kargil** functional in new hospital complex

300 LPM Oxygen Plant Capacity

62% health institutions providing regular tele-consultation services

The State Medicinal Plant Board of UT Ladakh registered under Societies Registration Act XXI of 1860

1,33,474 health records linked with **ABHA** of patients

COVID-19 Vaccine: 1st dose to 100% population, 2nd dose to 88.12%; boosters to 67.88% population

84% target achieved for **PMJAY & Universal Health Coverage**

THY LADAKH

4 years
of UT
Ladakh

'Sowa-Rigpa'

being given due recognition by
Min. of Ayush. **Rare
medicinal/aromatic
herbs** identified

SOWA RIGPA Therapeut

Genomic Sequencing Lab

established & accredited
by INSACOG

112 doctors

1 Super Specialist,
19 Specialists &

92 MOs appointed under
NHM to cater to
requirements in **far-flung**

EMERGENCY

Construction of a fully equipped
**Accident & Emergency
Block** at SNM Hospital, Leh
being developed at a **cost of Rs. 2.63 Cr**

**MRI, Digital X-ray & Digital Radiography
Machines provided
in hospitals**

Mobile Medical Units
equipped with vital
medical devices
operational
in **far-flung villages**

319

Health & Wellness Centres
established to provide comprehensive
Primary Health Care Facility; **e-Sanjeevani
teleconsultation** established

ADMINISTRATIVE 2019-2023 ACHIEVEMENTS

- **Reservation Rules** amended.
- **Ladakh Resident Certificate Criteria notified** for non-gazetted posts.
- **47 Recruitment Rules (RRs)** for **Non-Gazetted** posts notified.
- **1,120 regular appointments** made since reorganisation, 58 contractual engagements. and **768** human resources **outsourced**.
- **1,067** hired under Centrally Sponsored Schemes (**NHM-675, Samagra Shiksha-314, Mission Vatsalya-33, ICDS-36, Mission Shakti-09**).
- **1,230 District Cadre posts** referred to **District Subordinate Services Recruitment Board (DSSRB)**, Leh and Kargil.

ADMINISTRATIVE 2019-2023

ACHIEVEMENTS

- **797 Divisional Cadre** posts referred to Staff Selection Commission (SSC) in 2022. Selection lists of 49 vacancies notified by SSC.
- **216 Divisional Cadre** posts referred to SSC in 2023. Computer-based examinations for these vacancies conducted by SSC in June 2023.
- Work on notifying **RRs of Gazetted services** of various departments is going on.

ENSURING 2019-2023 QUALITY EDUCATION

- **Transition** of affiliation of Government schools from **Jammu and Kashmir Board of School Education (JKBOSE)** to **Central Board of Secondary Education (CBSE)**.
- **Enrolment** in Government Schools: **2019: 46,895, 2022: 59,788**
- **Information and Communication Technology (ICT) Labs** established: **2019 – 30; 2022 -148**
- **16,300 Students** from Classes 6th to 12th provided with **YounTab - preloaded educational tablets**.
- **40 Astronomy/Astro Physics Lab** set up in schools. **24 Atal Tinkering labs**/Robotic labs set up in Higher Secondary Schools.
- **18,000 winter uniforms** (blazers) distributed to students from Kindergarden till Class 8 under **Samagra Shiksha**.
- **40 smart classrooms** in Upper Primary schools established. **70 smart classrooms** for upper primary schools with more than 50 students under progress.
- **Community Radio** centres are being set up for educational purposes in all educational zones of Ladakh.

- **Rs. 104.05 cr** sanctioned for infrastructure projects of Higher Education in 2023-24. Infrastructure being expanded with **hostels, sports hall** and **labs** in all colleges and university; **Geo-Thermal energy** for **space heating** along with **winter-friendly construction** in University of Ladakh.
- Courses in colleges and the University of Ladakh increased over 3 years resulting in an **increased Gross Enrollment Ratio (GER)**.
- Annual **Ladakh Education Fair** organised in collaboration with University of Ladakh and Ladakh Skill Development Mission.
- Collaboration with IITs for **internships** and **sponsored MTech programs**; 45 students interning and 12 engineering graduates sent for MTech programmes at IIT Delhi, Bombay and Kanpur.
- **Memorandum of Understanding (MoU)** signed with **Universities** and **Institutes** across the country to strengthen Higher Education.
- **Rewa** - Lt. Governor's Students Support Initiative - **Financial Assistance to meritorious students of UT** of Ladakh for availing coaching facility has been introduced.
- **22 seats reserved** for students of Ladakh in Technical Institutes across Ladakh.
- **1,294 PMSSS** cases verified for 2023-24
- Enrolment in Higher Education increased from **2,678** in 2019-20 to **3,693** in 2022-23.

ENSURING QUALIT

**40 Astronomy/Astro
Physics Labs** set up in schools
**24 Atal Tinkering labs/
Robotic labs** set up in Higher Secondary Schools

40

smart classrooms
in upper Primary schools

16,300

Students from Class 6TH to 12TH
provided with **YounTab** - **preloaded
educational tablets**

70

smart classrooms for
Upper Primary
Schools with more than
50 enrolments
under progress

Transition of affiliation of
Government schools from
JKBOSE to CBSE

**Rewa, Lt. Governor's
Student Support,**
providing
financial assistance
to **meritorious students**

18,000 winter
uniforms (blazers)
distributed to students from
KG upto Class 8th under **Samagra Shiksha**

Community Radio
being set up for educational
purposes in all zones of
Ladakh

Y EDUCATION

4 years
of UT
Ladakh

MoU signed with Universities & Institutes across the country to Strengthen Higher Education

Infrastructure being expanded in all **Colleges & University;**

Geo-Thermal energy

for space heating with winter-friendly construction being developed in University of Ladakh

22 Seats Reserved for students of Ladakh in **Technical Institutes** across India

College Faculty increased from **74** in **2019** to **139** in **2023**

104.05 Cr Capital **Budget** allocated for **Higher Education** for **2023-24**

Collaboration with **IITs** for internships & **sponsored**

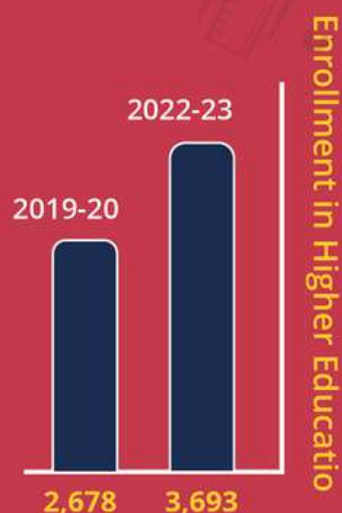
MTech programmes; 45 students interning & 12 engineering graduates sent for MTech programme at IIT Delhi, Bombay & Kanpur

1294 **PMSSS** cases **verified** for **2023-24**

Annual **Ladakh Education fair**

organised in collaboration with University of Ladakh & Ladakh Skill Development Mission

STRENGTHENING THE PRIMARY SECTOR

2019-2023

- **PM Kisan Samman Nidhi;**
Targeted Beneficiaries: **20,539**;
Target achieved: **19,541**.
- 1800 units of **Ladakh Greenhouses** constructed to promote the cultivation of fresh organic vegetables, especially during winter.
- **3,052** vermicomposting units developed to **encourage organic farming**.
- **5,000** hectares of land being brought under **Mission Organic Development Initiative (MODI)** to achieve the goal under **Large Area Certification (LAC)** scheme.
- **2,300** kanals of barren land made cultivable with **Micro Irrigation systems** viz. Drip/Sprinklers.

STRENGTHENING THE PRIMARY SECTOR

2019-2023

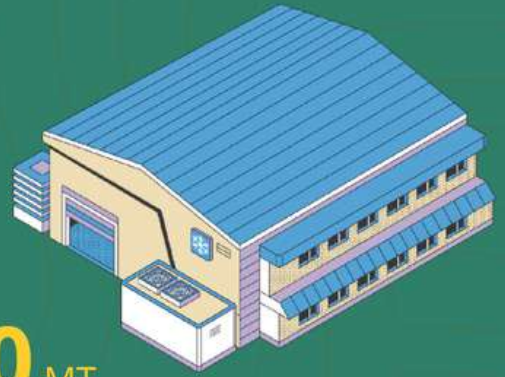
- Ladakh received **PM Award of Excellence** in Public Administration (**Greenhouse Innovation**).
- **Apricot processing unit** established at Nimoo, Leh.
- **Raktsey Karpo** Apricot received **GI tag**.
- 52.50 **metric tons** of **organic apricot exported** to domestic and international markets during **2022-23**.
- **Milk Pasteurisation Unit** at Leh; trial-run completed with a capacity of 2000 litre/hr to promote A2-rich Ladakhi cow milk under **brand 'Oma'**; 80 Dairy Cooperative societies registered.
- **100% registration** and **tagging** of cattle and yak population.
- **1,000 metric ton Cold Storage facility** constructed for bulk storage of food items.

STRENGTHENING THE PR

Ladakh received
PM Award of
Excellence in
Public Administration
for its **Greenhouse Innovation**

1000^{MT}

Cold Storage facility

constructed for bulk storage of food items

19,541 beneficiaries covered under
PM Kisan Samman Nidhi
against a target of 20.539

2300 kanals
of barren land made cultivable with
Micro Irrigation systems
such as **Drip & Sprinklers**

5,000 hectares of land being brought
under **Mission Organic Development
Initiative** to achieve the goal under
Large Area Certification scheme

IMARY SECTOR

4 years
of UT
Ladakh

Raktsey Karpo Apricot
GI Tagged

Apricot
processing unit

established at Nimoo Leh

3052

Vermicomposting Units

developed to encourage organic
farming

1800 units of
Ladakh Greenhouses

constructed to promote cultivation
of fresh organic vegetables, especially
during winter

Milk Pasteurisation Unit

at Leh under trial stage with a capacity of 2000
litre/hr to promote A2-rich

100%

registration & tagging of
cattle & yak population

Ladakhi cow milk under
brand 'Oma' launched.

80 Dairy Cooperative
societies registered

Building Resilient & **2019-2023**

SUSTAINABLE URBAN GOVERNANCE

- Implemented **Waste Management Policies**, Strategies and Action Plans including Solid Waste, Plastic Waste and Construction and Demolition Waste Management.
- **Silence Zones** notified in Leh and Kargil in line with **National Green Tribunal** (NGT) guidelines to prevent significant impact of noise in sensitive areas.
- Leh has been designated as a **Model Town** for the Implementation of **Municipal Solid Waste Management Rules**, 2016.
- The Gravity-based winter-friendly **Water Treatment Plant** at Kargil is operational and caters to a population of about **14,000** people across 7 Municipal wards in Kargil.
- **Solar power-enabled Solid Waste Management** processing plant Leh, featured in waste-wise cities report by Centre for Science and Environment (CSE) and National Institution for Transforming India (NITI) Aayog
- The Bioremediation of **Legacy Waste Dumpsite at Bombarh**, Leh has been published in the toolkit of Centre for Science and Environment for Legacy Waste Management Dumpsite mission to support **Swachh Bharat Mission 2.0**

SUSTAINABLE URBAN GOVERNANCE

- Streamlined the solid and liquid waste management in the urban areas by operationalising **Sewerage Treatment Plant** and Faecal Sludge Treatment Plant in Leh and Kargil.
- Remediation of **Legacy Waste** has commenced and 60% of land has already been reclaimed for Leh.
- **Mechanised street sweeping machines** and **robotic manhole scavengers** have been introduced in the Municipal Committees.
- **All-weather public toilets** fitted with winter-friendly plumbing systems, vernacular architecture and solar heated water tanks.
- Leh received **Special mention** for its performance in the maiden year of the **Indian Swachhata League, 2022** for the population category of 25-50k.
- UT of Ladakh **won the Special Category Award** for “**100% Grounding of Affordable Houses in Difficult Terrain/Climate**” under Pradhan Mantri Awas Yojana – Urban, 2021.
- For **Swachha Survekshan** under SBM 2.0, Leh’s rank improved from **144 (2021)** to **70 (2022)** and Kargil’s from **632 (2021)** to **259 (2022)**

2019-2023

DEVELOPING

SUSTAINABLE TOURISM

- **Homestay Policy** launched in December 2020, and **1253** homestay beneficiaries were given material benefits along with hospitality training.
- Local youth trained as **Eco-guides**.
- Ladakh Winter Conclave, Ladakh Zaskar Festival, including Ice Climbing and Winter Sports organised to **boost winter tourism**.
- **Wayside amenities** at major tourist routes are being developed for the convenience of tourists.
- **World's Highest Frozen Lake Half Marathon** successfully organised, making it to the **Guinness World Record**.
- Many **fairs** and **festivals introduced** viz. **Apricot Blossom Festival, Buckwheat Festival, Ladakh Nomadic Festival** and **Ladakh Literature Festival**, to promote and expand tourism to new destinations in Ladakh.
- **Inner Line Permit removed** for domestic tourists. Border areas being opened for tourism in a phased manner.
- **Siachen Base Camp** opened for tourists to make border areas accessible.
- All these initiatives resulted in major increase in **inflow of tourists** from **2,79,937** (2019) to **5,31,396** (2022).

HANLE 2019-2023 DARK SKY RESERVE

- **Country's first** Dark Sky Reserve is being developed at Hanle, Changthang over 1,073 sq. km area.
- **40 Community Telescopes** procured and beneficiaries trained for the operation.
- **8 Astro Telescopes** procured for Astro Tourism.
- **Transparent star-watching domes, mini-planetarium** and other amenities are being set up at a cost of **₹10.00 Cr.**

DEVELOPING Sustainable

Country's **first Dark Sky Reserve** being developed at Hanle over **1073 sq. km. area**

Wayside amenities

at major **tourist routes** are being developed for the convenience of tourists

Major Increase in inflow of tourists : 5,31,396

40

Community telescopes procured & beneficiaries trained for operation.

8

Astro Telescopes procured for Astro tourism

2,79,937

(2019)

(2022)

World's Highest Frozen Lake Half Marathon

successfully organised, making it to the **Guinness World Records.**

Siachen Base Camp opened for **tourists**

ble Tourism

4 years
of UT
Ladakh

5

Transparent **star-watching domes, mini-planetarium** & other amenities being set up at a cost of **Rs 10.00Cr**

Ladakh Winter Conclave,
Ladakh Zanskar Festival, Ice Climbing & Winter Sports to promote **winter tourism**

Local youth trained as **Eco-guides**

Homestay Policy

launched in Dec 2020

1253 Homestay beneficiaries given material benefit along with hospitality training

Celebrating Ladakh through Fairs & Festivals

Apricot Blossom Festival, Buckwheat Festival, Ladakh Nomadic Festival
Ladakh Zanskar Festival

2019-2023

PROMOTING

SPORTS AND FITNESS

- Open Stadium with **Astroturf football stadium** and synthetic track at Leh and Astroturf football ground and synthetic track at Kargil constructed.
- State-of-the-art **Ice Hockey rinks** with mechanical chilling facilities being developed at Leh and Kargil.
- **Sports equipment** worth ₹ 10 Crs purchased for local sportspersons.
- Players from Ladakh are representing the UT at various national & International tournaments; **26 sports associations registered** and affiliated with national associations.
- **Tournaments** at the UT level organised, viz. LG Polo Cup, Archery Cup, School Tournaments, Lieutenant Governor's Ice Hockey Championship in addition to district-level games.

Promoting SPORTS & FITNESS

Open stadium with Astroturf football stadium and synthetic track at Leh & Kargil constructed

Sports equipments worth Rs10 crores produced

State-of-the-art Ice Hockey rinks with mechanical chilling facilities being developed at Leh & Kargil

Players from Ladakh are representing the UT at various national & International tournaments; 26 sports associations registered & affiliated with national associations

LG Polo Cup, Archery Cup, School Tournaments, LG Ice Hockey Championship organised

2019-2023

STRIVING FOR INCLUSIVE GROWTH

- **Unique Disability ID (UDID)** to cover all PWDs being carried out in a mission mode. **3,540 UDID** have been generated so far.
- Year 2022-23 was declared as the **Year of Persons with Disabilities** in the UT of Ladakh.
- All Government buildings in Ladakh are being developed as **Disabled-Friendly** under the **Accessible India Campaign**.
- **Artificial Limbs Manufacturing Corporation of India (ALIMCO)** to set up centers in Leh and Kargil.
- **District Disability Rehabilitation Centre (DDAC)** under the **Deendayal Disabled Rehabilitation Scheme (DDRS)** has been identified and will be soon functional.
- **Yato Clubs** established in schools to spread awareness on drug abuse.
- **Drug De-Addiction Centre (DDAC)** will be established in 2023-24 in both Districts. Location has been identified and work initiated.
- **Six Child Care** institutions are functional.

2019-2023

STRIVING FOR INCLUSIVE GROWTH

- **Elder Line**, National Helpline for Senior Citizens – **14567** has been launched and is successfully operationalising.
- **1st Government winter friendly Old Age Homes** are being built in Leh & Kargil.
- **18,105 pension beneficiaries** covered under the **National Social Assistance Programme** (NSAP) of the Union Government and the State Integrated Social Security scheme (ISSS)
- **18 winter-friendly** and **Model Anganwadi Centers** under Integrated Child Development Services (ICDS) scheme sanctioned till now.
- Under Anganwadi Service scheme, **18,780 ICDS beneficiaries** are enrolled for the **Supplementary Nutrition Programme**.
- **22,795 scholarship beneficiaries** under Ministry of Tribal Affairs and Ministry of Minority Affairs.
- **300 bedded** girl's hostel, **one each in Leh and Kargil** being developed to facilitate working women and girl students.
- **E-seva** portal launched with **14** services to link Government to Consumer (G2C) & Government to Business (G2B) service.
- Women and Child **Helpline** no - **112** launched.

2019-2023

PROMOTING

ENTREPRENEURS & BUILDING SKILLS

- **Incubation centre** and **co-working space** set-up in both Kargil and Leh with special focus on Handloom and Handicraft sector .
- **Enchanting Ladakh Fair** providing platform to small businesses and Self Help Groups (SHGs); Ladakh took part in World Expo'20 at Dubai.
- Ladakh achieved **100% target** set till now under **PMFME**. New well-groomed entrepreneurs being promoted in food processing sector.
- **Brand Ladakh** emporium established to promote and showcase handloom, handicraft and processed food products.
- **Skill Development Training** organised on marketing; Memorandum of Understanding (MoU) signed with **National Institute of Fashion Technology** (NIFT) and **National Institute of Design** (NID) Ahmadabad for capacity building & infrastructure development.
- **Sustainable Industrial Policy** for **2022-2027 notified** with a focus on building entrepreneurship, harnessing local resources, traditional skills, etc.

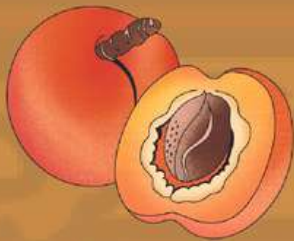
2019-2023

PROMOTING ENTREPRENEURS & BUILDING SKILLS

- Fresh **Halman apricots and apples exported** to foreign countries for the first-time during Financial Year 21-22, 22-23.
- Raktsey Karpo Apricot, Ladakhi Wood Carving and Ladakhi Pashmina received **GI certification**.
- **Ladakh Skill Development** portal launched.
- **Apprenticeship** scheme rolled out.
- **Collaborations** with National Handloom Development Cooperation Ltd for workshops.
- **Floriculture** and **Horticulture** trade introduced in Industrial Training Institutes (ITIs) in 2022.
- Youth trained in **voice artistry, mobile filmmaking, screen acting** through Film and Television Institute of India (FTII), as well as assistant hairdressing and styling.
- **Screenwriters Fair** held to build capacity of filmmakers from Ladakh.

PROMOTING ENTREPRENEUR

Fresh Halman apricots & apples exported for the first time

Ladakh Skill Development portal launched

**EXPO
2020
DUBAI
UAE**

Floriculture and Horticulture trades introduced in ITIs

Enchanting Ladakh Fair, a platform to promote small businesses & SHGs; Ladakh participated in **World Expo'20 at Dubai**

Screenwriters Fair held to build capacities of filmmakers from Ladakh

Apprenticeship scheme roll out

Sustainable Industrial Policy for 2022-2027 notified with focus on building **entrepreneurship**, harnessing local resources, traditional skills, etc

MoU signed with **NIFT & NID** Ahmadabad for Capacity Building & Infrastructure Development

S & BUILDING SKILLS

Ladakh's Wood Carving & Pashmina

received GI certification

BRAND LADAKH

SHOWCASING LADAKHI PRODUCTS

Brand Ladakh Emporium setup to promote & showcase handloom & handicrafts

INCUBATION CENTRE LEH

Incubation Centre for handloom & handicrafts setup; hand holding & capacity building of entrepreneurs being done

Achieved **100%** target under PMFME.

Training provided on screen acting, voice-over through FTII

PRABHAT
FTII

Training provided for **Assistant Hair Dressers & Stylists**

Collaborations with **National Handloom Development Cooperation Ltd** for capacity-building workshops

REVAMPED 2019-2023 COMMUNICATION & OUTREACH

- Local newspapers, periodicals, and creative agencies **empanelled** to promote local talent and encourage entrepreneurship.
- **Accreditation** of eligible local Journalists carried out to encourage and promote the journalism fraternity in Ladakh.
- 1st edition of '**The Himalayan Film Festival-2021**' held in collaboration with the **Directorate of Film Festivals (DFF)**. 2nd Edition is scheduled for September 2023.
- Organised free **online Film and Television Institute of India (FTII) courses** in **screenplay writing, screen acting, smartphone filming and video editing**.
- **Screenwriters workshop** conducted. 10 days course for **voice artist** organised in collaboration with **FTII**.
- **Social media handles** created for the Department of Information and Public Relations (DIPR) and capacity building workshops conducted for staff to disseminate information timely.

2019-2023

REVAMPED

COMMUNICATION & OUTREACH

- **Multi-media campaigns** on **Covid-appropriate-behaviour**, **Swachh Ladakh** campaign, **Azadi Ka Amrit Mahotsav**, **Skill education** and **Integrated Child Development Scheme (ICDS)** produced and run by Department of Information and Public Relations (DIPR).
- District Magazines - **Ladags Phonya**, the bilingual (English/Bhoti) news magazine of DIPR, Leh and **Kargil Nama**, the bilingual (English/Urdu) News Magazine of DIPR, Kargil launched for regular information dissemination.
- **Modern Information Centre** cum Mini Auditorium at Leh and 250 seater auditorium at Khaltse coming up.

TOWARDS CARBON NEUTRAL LADAKH

- **10 gigawatt (GW) solar power project** at Pang is under planning stage. **50 megawatt (MW)** Solar Power Plant at an estimated cost of **₹385.00 Cr** initiated at Phyang, Leh.
- **1.10 MW** capacity solar plants installed in 242 villages. **1.10 MW** capacity solar plants installed exclusively under Jal Jeevan Mission.
- **1 MW Geo-Thermal Power Project** under development at Puga.
- **10 e-cars** for administrative officials and 19 **e-buses** procured for public transportation, 02 additional e-buses are being procured in 2023-24.
- **E-Vehicle policy** notified. **20-50 % subsidy** available on purchase of two-wheeler, three-wheeler & four-wheeler **Electric Vehicles (EVs)**.
- **19 diesel generator (DG)** sets of 1,345 kilovolt-ampere (kVA) capacity phased out in 2021 and 5 DG sets of 810 kVA capacity phased out in 2022.
- **220 kilovolt (kV) Drass – Padum (Zaskar), 220 KV Phyang – Disket (Nubra) power transmission lines** approved at **₹ 934.11 Crs** and **₹ 375.60 Crs** respectively.
- **Transmission line for Changthang** region approved under **Revamped Distribution Sector Scheme (RDSS)** at a cost of **₹ 687.00 Cr.**
- **1,716 solar streetlights** installed in the various villages of Ladakh.
- **72 solar lift irrigation pumps** installed in drought-prone areas of Ladakh.
- MoU signed between National Hydroelectric Power Commission, LAHDC Leh, LAHDC Kargil for pilot **Green Hydrogen Technologies**.
- **MoU signed** between **Health Department, Ladakh and Energy Efficiency Services Limited** to implement **emergency and renewable energy** interventions at health facilities across Ladakh.

DEVELOPING THE BORDERS

2019-2023

Changthang Development Package

- Under the **Changthang Development Package**, **184 insulated houses** built at migratory routes, at total cost of ₹ **50.00 Crs.**
- **1,750 Nomadic Kits** worth ₹ **6.00 Crs** distributed consisting of items like tents, portable toilets, pashmina combs, tarpaulins, solar lights, ropes and portable toilets.
- Two **Mobile Medical Units (MMU)** set up - one each at Durbuk and Nyoma and these units are conducting medical camps regularly.
- **1,350 Students Kits** at cost of ₹ **2.25 Crs** distributed, consisting of a school bag, a sports bag, a regular tracksuit, a windcheater Jacket, a school sweater, a single blanket, a hiking boot, a multipurpose foldable study table, a thermal inner set, a woollen cap, a bath/hand towel and stationery items.

Changthang Development Package

- **315 solarised power** back-up **milk churners** worth ₹ 0.050 Cr distributed.
- **Two Mobile Scientific Labs** at cost of ₹ **1.80 Crs** setup by School Education Department and musical instruments provided to nomadic students of Changthang.
- **67 demo** (female yak) units established to promote the Yak population.
- Construction of **ICU** and **Isolation Ward** at Primary Health Centre (PHC) Nyoma is in progress.
- **21 greenhouses** have been established at Durbuk and Nyoma Sub-division.
- **14 units of vermi compost** have been set up at Durbuk and Nyoma sub-division.

ENSURING SAFETY OF THE PEOPLE

2019-2023

- **Ladakh Police** established the Emergency Response Support System (**ERSS**) 112.
- **Cyber-crime unit (toll free no 1930)** set up in Leh and Kargil with a State-of-the-art cyber lab and cyber forensic capabilities.
- Dedicated **anti-narcotics wing, illicit liquor crime detection and investigation team, financial crime and special investigation team** set up.
- Unmanned aerial vehicle/ drone unit set up which have been successfully used in **rescue operations** at Zojila pass and Markha valley.

ENSURING SAFETY OF THE PEOPLE

2019-2023

- **Traffic wing** established and upgraded from manual traffic management system to smart management through **e-challans, alcohol breath analyzers, speedometers**, etc.
- **Integrated road accident database** implemented in Ladakh and made Live since 2022. Staff trained and provided with mobile application to register road accidents.
- To provide better security and service to tourists a dedicated **tourist police wing** established in 2021. Security wing also set up.
- **Dog squad** inducted into service.
- **Union Territory Disaster Relief Force (UTDRF)** actively conducting search and rescue operations. 201 disaster management trainings/awareness programs conducted during 2023.

IMPLEMENTING 2019-2023 VIBRANT VILLAGE PROGRAMME

The Vibrant Village Programme (VVP) was launched on February 15, 2023, as a Centrally Sponsored Scheme aimed at facilitating comprehensive development in Changthang region, which comprises four blocks housing 34 villages, and Tyakshi village in Nubra sub-division.

The Changthang region is situated in eastern Ladakh, on the Indo-China border and is primarily inhabited by the nomadic *Changpa* tribe and their economy is centered around livestock and tourism.

The interventions encompass various aspects, including the promotion of tourism and cultural heritage, fostering skill development and entrepreneurship, and the establishment of cooperative societies. These cooperative societies encompass agriculture, horticulture, and the cultivation of medicinal plants and herbs. Additionally, the program seeks to improve infrastructure by providing road connectivity to previously isolated villages, enhancing housing and village community facilities, ensuring energy accessibility, including renewable sources, and extending television and telecom connectivity.

Key focus areas also include the development of greenhouses, pastureland, and fodder resources, Silvi pastoral units, improvements in education and healthcare infrastructure, sports facilities, tourism amenities, and enhancements of road and irrigation systems.

IMPLEMENTING 2019-2023 VILLAGE PROGRAMME

To promote the holistic development of these border villages, proposals totalling Rs. 624.98 Crores have been identified through consultations with various stakeholders, including Councillors of the Ladakh Hill Development Council (LAHDC) Leh, Block Development Councils, and other public representatives. These proposals have been reviewed and discussed in the District Level Committee and subsequently submitted to the Ministry of Home Affairs by the UT Level Committee.

Further, to maximize the reach of Centrally Sponsored Schemes and to ensure their effective implementation in rural areas, various activities are being carried out by line departments. These activities encompass Mobile Medical Unit Camps, screenings for tuberculosis, awareness campaigns, animal birth control programs, as well as cultural and sports programs in the villages.

- Ladakh successfully **hosted the Y-20 pre-summit** under the aegis of **G-20 India Summit** from **26th to 28th April, 2023**.
- Around **100 delegates** from over **30 countries** participated in the pre-summit.

ལ་དྲགས།

རྒྱལ་པ་ནས་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་བར།

ལོ་བཞིའི་འགྲུལ་བཞུད།

2019-2023

ལ་དྲགས་ཀྱི་རྒྱུན་གནས་ཐུབ་པའི་ཡར་རྒྱས་ཆེད་ འཆར་སྒྲུང་། 20༢༧

འཆར་སྒྲུང་། 20༢༧ ནི་ལོ་ངོ་སྤུམ་ཅུ་རིང་གི་ལ་དྲགས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཀྱན་གྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ཡིན།

གཞི་རྩ། ལ་དྲགས་འཆར་སྒྲུང་ 20༢༧ ནང་ལ་རྒྱུན་གནས་ཐུབ་པ་དང་། གསར་བཞེངས་ཐུན་སྤུམ་ཚོགས་པ། ཀར་བོན་ཆ་སྟོམས། ཡར་རྒྱས་བཅས་གཞི་རྩ་བཞི་ཡོད།

3-C ལྟ་བུ། : དེ་ཡང་འབྲུལ་མཉམ་དང་ཀྱན་སྟོམས་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཡོང་དགོས་པ་ཁག་ཅན་ཡིན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔལ་འབྱོར་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་འབྱོར་བ། ལ་དྲགས་ཀྱི་ལྗོངས་ཁག་ཀྱན་འབྲུལ་མཉམ་དང་ཀྱན་སྟོམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡར་རྒྱས་གོང་སྤེལ་བྱེད་པ་དང་མི་མང་ཚང་མར་ཞབས་ཏོག་སྤྲོད་པ་ལ་ **3-C** ཐབས་ལམ་ "སྤྱི་ཚོགས། འབྲེལ་མཐུད། ལྷ་ཚོགས་ཞེས་པ་དེ་ལེན་ཡོད།

ཡར་རྒྱས་གོང་སྤེལ། : འཆར་སྒྲུང་ 20༢༧ གྱིས་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་དང་གསར་བཞེངས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཐོག་ལ་དོ་སྒྲུང་བཏང་སྟེ་ཡོད།

འཆར་སྒྲུང་ 20༢༧ ནང་ལ་ལ་དྲགས་ཀྱི་གནས་སྒྲུངས་དང་མཐུན་པའི་ཐབས་ལམ་བཏོང་སྟེ་ཡོད།

ལ་དྲགས་ཀྱི་རྒྱུན་གནས་བྱུང་པའི་ཡར་རྒྱས་ཆེད་ འཆར་སྒྲུང་། 20༧༧

ཡར་རྒྱས་གོང་སྤེལ། : འཆར་སྒྲུང་ 20༧༧ གྱིས་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་དང་
གསར་བཞེངས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཐོག་ལ་དོ་སྒྲུང་བཏང་སྟེ་ཡོད།
འཆར་སྒྲུང་། 20༧༧ ནི་ལོ་ངོ་སྤུམ་ཅུ་རིང་གི་ལ་དྲགས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འཆར་
གཞི་ཀྱན་གྱི་མང་དོ་ཡིན།
འཆར་སྒྲུང་ 20༧༧ ནང་ལ་ལ་དྲགས་ཀྱི་གནས་སྒྲུངས་དང་མཐུན་པའི་ཐབས་
ལམ་བཏིང་སྟེ་ཡོད།
གཞི་རྩ། ལ་དྲགས་འཆར་སྒྲུང་ 20༧༧ ནང་ལ་རྒྱུན་གནས་བྱུང་པ་དང་། གསར་
བཞེངས་སྤྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ། ཀར་བོན་ཆ་སྟོམས། ཡར་རྒྱས་བཅས་གཞི་རྩ་བཞི་
ཡོད།

3-C ལྟ་བུ། : དེ་ཡང་འབྲེལ་མཉམ་དང་ཀྱན་སྟོམས་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་ཡོང་དགོས་པ་ཁག་ཅན་ཡིན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔལ་འབྱོར་དང་སྤྱི་
ཆོགས་ཡར་རྒྱས་འབྱོར་བ། ལ་དྲགས་ཀྱི་སྤྲོད་སྤྲོད་ཁག་ཀྱན་འབྲེལ་མཉམ་དང་ཀྱན་སྟོམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡར་རྒྱས་གོང་སྤེལ་བྱེད་པ་དང་མི་མང་
ཆང་མར་ཞབས་ཏོག་སྤེལ་པ་ལ་ **3-C** ཐབས་ལམ་ "སྤྱི་ཆོགས་ལ་འབྲེལ་མཐུད། ལྷ་ཆོགས་ཞེས་པ་དེ་ལེན་ཡོད།

ལྷན་འཇུག་གི་འཕྲིན་ལྷན་པུན་པོ་

- ལ་དྲགས་དབྱུག་གཞུང་མངའ་སྡེའི་འཆར་དུལ། སྤྱི་ལོ་ 2078 རང་འཆར་དུལ་ 1135.56 Cr དང་། སྤྱི་ལོ་ 2023 རང་འཆར་དུལ་ 5,959 Cr ཡོད།
- ཟམ་པ་གསར་འཛུགས་དང་། ཏར་གོལ་ཏིང་ཅེས། ལོ་གང་པོ་རྒྱ་ལམ་ཕྱི་ཏེ་འབོར་ཅེས་ཀྱི་བརྒྱུད་དེ་སྤྱི་ལོ་འབྲེན་ཡར་རྒྱས་ཐོག་ལ་སྤྲོད་བ་བཏང་ཡོད།
- གྱི་ལོ་མི་ཏར་ 240 ཅམ་གྱི་རྒྱ་ལམ་སོ་མ་གསར་བཞེངས་དང་རྒྱ་བསྐྱེད་བཅོས། སྤྱི་ལོ་ 2078 རས་བཟུང་གས་ཡུལ་ནང་གྱི་ལོ་མི་ཏར་ 770 ཅམ་གྱི་རྒྱ་ལམ་གསར་བཞེངས་བཅོས།
- ཟམ་པ་སོ་མ་ 22 གསར་བཞེངས་བཅོས་ཏེ་གས་ཡུལ་ཀྱི་ནང་སྤྱི་ལོ་འབྲེན་ཆོར་ཀ་བདེ་མོ་བཅོས།
- ལ་དྲགས་ནང་ཐད་འཕུར་གནམ་ཐང་ 02 ཅམ་གསར་བཞེངས་བཅོས་རྒྱ་ཡིན། དེ་ལོ་ནང་ནས་ཐད་འཕུར་གནམ་ཐང་ 30 གསར་བཞེངས་བཅོས་ཆར། ཡང་སྤྱི་དང་དཀར་འབྲེན་གཉིས་སུ་ཐད་འཕུར་གནམ་གྱ་འཛུགས་གསར་བཞེངས་བཅོས་ཏེ་ཡོད།
- རོ་ཞི་ལ་ཕྱག་ལམ་དང་། དཀར་འབྲེན་ལ་ཐངས་དཀར་རྒྱ་ལམ། ཉེ་མོ་དཔལ་ལྷུ་མ་དར་ཅ་རྒྱ་ལམ་ཀྱི་ལ་ལས་ཤུགས་ཅན་འབྲུལ་ཡིན་ཡོད།
- སྤྱི་ལོ་ 2022-2023 རང་རོ་ཞི་ལ་ཉིན་གངས་ 20 ཅམ་གསར་ཏེ་ལུས། ཡང་སྤྱི་ལོ་ 2078-2020 རང་ཉིན་གངས་ 722 ཅམ་གསར་ཏེ་ལུས།
- ལ་དྲགས་གྱི་གས་ཡུལ་ལ་བརྒྱ་ཆ་ 40 ཅམ་ལས་མང་བའི་གྲོང་པ་ཀྱི་ལ་ཇལ་ཇི་ཕྱན་ལས་འབྲུལ་བརྒྱུད་ནས་འཕུར་རྒྱའི་ཕུ་རི་འབྲེན་ཆར་ཏེ་འཕུར་རྒྱ་གཙང་མ་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད།
- རྒྱ་ལམ་མི་རིང་ཆད། གྱི་ལོ་མི་ཏར། 2149.24 སྤྱི་ལོ་ 2078
- རྒྱ་ལམ་མི་རིང་ཆད། གྱི་ལོ་མི་ཏར། 2899.45 སྤྱི་ལོ་ 2023
- དཀར་འབྲེན་ནས་ཐངས་དཀར་བར་གྱི་རྒྱ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ 2022 དང་ 2023 རང་ཉིན་གངས་ 23 ཅམ་གསར་ཏེ་ལུས། ཡང་སྤྱི་ལོ་ 2078 དང་ 2020 རང་ཉིན་གངས་ 740 ཅམ་གསར་ཏེ་ལུས།

ལྷན་འཇུག་གི་བཞུགས་སྐོར་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་

- སྤྱི་ལོ་ 2072 ནས་བཟུང་ལ་དྲགས་ནང་སྤྱི་མཐོན་ཆུང་ 76 ནང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ 44 གསར་བཞེངས་བཅོས།
- ག་རམ་པ་ཆུ་ཡོད་ 723 ཡོད་པའི་ནང་ས་ 723 ཅམ་ལ་སྤྱི་ཁྱབ་མཐུན་ཁྱིན་ལྷོ་གནས་དང་བྱ་རྒྱུ་ཞབས་ཏོག་ཡོད།
- སྤྱི་ལོ་ 2072 ད་ལྟ་བར་དངུལ་ཁང་ཡན་ལག་སོ་མ་ 32 བཅུགས་ནས་ལས་ཀ་བཅོ་ཡིན་ཡོད།
- འཆར་དངུལ་ལྷ་ལྷ་ཅམ་འཕེར།
- སྤྱི་ལོ་ 2072 ནང་ད་ལྟ་བར་ལུལ་ 37 ཅམ་ལ་གྱི་འབྲེལ་མཐུན་ནས་སྤྱོད་འོད་སྤྱིལ་འབྲེན་ཞུས།
- གས་ལུལ་ཀྱན་ནང་འཕྲིན་སྤྱིལ་ཆེར་ཀ་བརྟན་པོ་ལུས་ཤེས་ལ་མོ་བེལ་བྱ་མར་དང་། མི་སེའུ། འཕུལ་སྐར་ཕོན་སྐར་མ་བཅུགས།
- སྤྱི་ལོ་ 2072 ནས་ད་ལྟ་བར་ཁ་བསལ་ཅེས་འཕུལ་འཁོར་ 742 ཅམ་ཏོས།

ཕན་ཚུན་ཅན་གྱི་གཞུང་ལམ་ཕྱགས་སྒྲིག་པ་

- གྲི་ལོ་ 2022 ཟླ་བ་ ༥ ཚེས་པ་ 9 ནས་ Ladakh integrated Financial Management System (LIFMS) ལག་ལེན་ལ་འཁྲུངས། འདི་ལ་ཁྱེན་ནས་འཆར་དངུལ་ཕྱི་ཞིབ་དང་བཤོ་འགྲེམས་ནང་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་སྤེལ་བྱུང།
- ཡུ་ཁྱི་གྱུར་ཏི་རྟིང་ན་དངུལ་ཁང་གི་ཞབས་ཏོག་རྒྱ་བསྐྱེད་བཅོས། གུམ་ཡུལ་ཀུན་ལ་དངུལ་ཁང་ཞབས་ཏོག་བསྐྱེལ་བ། e-banking དང་ e-seva བསྐྱེད་པ་འགོ་འཛུགས་བཅོས།
- ས་གཞིའི་ཐོ་ཀུན་དྲ་རྒྱ་ནང་ལ་བརྩམས་པའི་འགོ་འཛུགས་བཅོས།
- Emergency Response Support System བརྩམས། Cyber བརྩམས་དབྱུང་ཁང་དང་ Cyber-crime སྤྱི་ཁྱབ་བརྩམས།
- ཡུ་ཁྱི་འཆར་དངུལ་ནང་ལྟར་དངུལ་གྱི་བ་ 39.4 ཚེས་ BRO དང་ CPWD དང་ གཞན་ལང་ CPSUS – NHIDCL དང་ WAPCOS དང་ NPCCL བཅས་ལ་བཏང་ཡོད།
- གསར་བཞེངས་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲུག་ཅན་སྤེལ་བ་ལ་ Sindhu Infrastructure Development Corporation (SIDCO) གསར་བཞེངས་ཆོགས་པ་བརྩམས།
- གནས་སྐབས་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་དང་ཆོགས་པ་ཁག་གི་ནང་ལ་ལས་མི་ 24 ཚེས་འདེམས་བསྐོ་བཅོས་ཏེ་ཡོད།
- གཞུང་གི་ལས་མི་ཀུན་ལ་ GEM དང་ PFMS དང་ e-Tenders དང་ e-Office དང་ Project Management ཐོག་ལ་སྤྱོད་བརྒྱུ་བཏང་།
- ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲུག་མགྱོགས་པ་འགྲུབ་པ་ལ་ Pre-fab/pre-engineering དང་དགུན་དུས་གསར་བཞེངས་འཕུལ་ཆས་ཀུན་ཀྱི་ལྷན་ལ་སྤེལ་ཡིན་ཡོད།
- རྒྱ་དུ་མངའ་གྲུ་རི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆགས་ཆོགས་འདུ་ཆོགས་པ་ལ་བཞེན་ནས་ནགས་ཆལ་རི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆགས་ཆོགས་པ་ཕྱོགས་ནས་གནང་བ་མགྱོགས་པ་ཐོབ་ཡིན་ཡོད།

ས་གནས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་

- སྤྱི་ལོ་ 1998 རང་སྐྱོང་ཚོགས་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་གི་དོན་ཚན་ ༥2 (1) རང་ལྟར་མངའ་སྡེའི་ས་གནི་ཀུན་རང་སྐྱོང་ཚོགས་པར་སྤྲད།
- ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཀུན་ཐག་གཅོད་གཏོང་བ་ལ་རང་སྐྱོང་ཚོགས་པ་མཉམ་དུ་ཡར་རྒྱས་ཚོགས་འདུ་ ༥ ཚོགས།
- ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཀུན་ནང་ཕན་ཐོགས་ལེན་མཁན་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་རང་སྐྱོང་ཚོགས་པ་བཏང་།
- སྤྱི་ལོ་ 2023 ནང་ 202༥ ལོའི་ SDP ནང་ State Capex གཉིས་ཀྱི་ལས་འཆར་ཀུན་རང་སྐྱོང་ཚོགས་པའི་གནང་བ་ལེན་ནས་སྤེལ། སྤྱི་ལོ་ 2023 ནང་ 202༥ ལོའི་འཆར་དཔུལ་གྱི་འཆར་གཞི་དང་ལས་གཞི་ཀུན་རང་སྐྱོང་ཚོགས་པ་དང་གྲོས་བསྟར་བཅས་ཏེ་ཐག་གཅོད་བཏང་།
- ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཐབས་འདོད་ཀུན་གྲོས་བསྟར་བྱེད་པ་ལ་ལོ་འཁོར་ལ་ཐབས་འདོད་ཚོགས་པའི་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ་ཡིན། རང་སྐྱོང་ཚོགས་པ་སྤྱི་དང་དཀར་འབྲེལ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲེ་དཔོན་ཀུན་ཐབས་འདོད་ཚོགས་པའི་འཐུས་མི་ཡིན།
- ས་གནས་ཀྱི་གཞུང་སྤེལ་སྤྱི་བརྟན་བཅས་ཏེ་ཡོད།
- ལ་དྲགས་ལ་ལུ་སྤྱི་ལོ་ 1993 ནང་། བརྒྱ་ 1360 ནང་། བོ་ལོ་ཀ་ཡར་རྒྱས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་ 39 ནང་། རྣམ་བཤད་ 2༥0 ཀུན་གྱིས་ལས་བཅོམ་ཡོད།
- བོ་ལོ་ཀ་ཡར་རྒྱས་ལྷན་ཚོགས་ལ་དཔུལ་བྱེད་ 9 ཅམ་འབོར་ཡོད།
- རང་སྐྱོང་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀྱི་འཆར་དཔུལ་བསྐྱེད་ཡོད།
- སྤྱི་ལོ་ 2078 ནང་ 20220 རང་སྐྱོང་ཚོགས་པའི་འཆར་དཔུལ་ 166.04 Cr
- སྤྱི་ལོ་ 2023 ནང་ 202༥ རང་སྐྱོང་ཚོགས་པའི་འཆར་དཔུལ་ 668.0 Cr
- རང་སྐྱོང་ཚོགས་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཀུན་གྱི་ཕོགས་གཉིས་ལྷན་བཅས་ཡོད།

ཁམས་བདེ་ཐང་པོ་ཅན་གྱི་ལ་དྲགས།

- Genomic Sequencing བརྟག་དཔྱད་ཁང་བཙུགས། INSACOG ཡིས་ངོས་འཛིན་ཞུས།
- MRI འཕྲུལ་ཆས་དང་། Digital X-ray འཕྲུལ་ཆས་དང་། Digital Radiography འཕྲུལ་ཆས། མིག་གཤག་བཅོས་འཕྲུལ་ཆས་ཀྱན་སྒྲན་ཁང་ལ་གྲ་སྒྲིག་བཅོས།
- དཀར་འབྲིལ་རྫོང་གི་སྒྲན་ཁང་སོ་མའི་ནང་མལ་ཁྱི་ 170 ཅམ་ད་ལྷ་འབྲུབ་སྟེ་ཡོད། དེ་དང་མཉམ་དུ་ད་རུང་སྟེ་ཁག་གཉིས་གསར་བཞེངས་བཅོ་རྒྱུ་ཡིན།
- དདུལ་བྱེ་བ་ 6 དང་འབྲུམ་ 62 བཏང་ནས་ Slice CT Scan འཕྲུལ་ཆས་ 170 ཉོས།
- མི་གངས་བརྒྱུ་ཆ་ 100 ཐམ་པ་ཅམ་ལ་Ayushman Bharat Health Account (ABHA) ཡོད།
- ཁམས་བདེ་གཙོ་གནས་བརྒྱུ་ཆ་ 62 ཅམ་ལ་རྒྱུ་དུ་ Tele-consultation ཞབས་ཏོག་གཏོང་ཡིན་ཡོད།
- ཁམས་བདེ་གསར་བཞེངས། སྤྱི་ལོ་ 2019 ནང་མལ་ཁྱི་ 472 ཡོད། སྤྱི་ལོ་ 2023 ནང་མལ་ཁྱི་ 1172 ཡོད། སྤྱི་ལོ་ 2019 ནང་ ICU མལ་ཁྱི་ 12 ཡོད། སྤྱི་ལོ་ 2023 ནང་ 130 ཡོད། སྤྱི་ལོ་ 2019 ནང་ Oxygenated མལ་ཁྱི་ 70 ཡོད། སྤྱི་ལོ་ 2023 ནང་ 612 ཡོད། Oxygen Plant རྩས་པ་ - 1000 LPM
- གམ་ཡུལ་ཀྱན་གྱི་དགོས་དམ་ཀྱན་འབྲུབ་པ་ལ་སྒྲན་པ་ 112 ཅམ་ NHM བརྒྱད་ནས་ལེན།
- གཞི་རྩའི་ཁམས་བདེ་མཐུན་རྒྱུ་སྒྲན་པ་ལ་ཁམས་བདེ་དང་བདེ་ཐང་གཙོ་གནས་ 312 བཙུགས། e-Sanjeveni tele consultation བཙུགས།
- སྤྱི་ལོ་ 2019 ནང་བྱིས་པའི་ ICU མལ་ཁྱི་གཅིག་ཀྱང་མེད། སྤྱི་ལོ་ 2023 ནང་ 20 ཡོད།

ཁམས་བདེ་ཐང་པོ་ཅན་གྱི་ལ་དྲགས།

- དངུལ་གྱི་འགོ་སྤོང་ 2.63 Cr ཅམ་བཏང་ནས་གླེ་བསོད་ནམས་ནོར་བུ་བླ་རྒྱུན་ཁང་དུ་མཐུན་རྒྱུ་
- འཛུལ་པའི་རྒྱུན་རུང་དང་ཇ་ཇ་དག་གླེ་ཁག་ཅིག་གསར་བཞེངས་བཅོས་ཏེ་ཡོད།
- གམ་ཡུལ་ཀུན་ལ་ Mobile Medical Units ༄ སྤུལ་ཡིན་ཡོད།
- དབུས་གཞུང་མངའ་སྡེ་ལ་དྲགས་ཀྱི་སྒྲན་ཅ་ཚོགས་སྡེ་ Societies Registration Act XXI of 1860 རྒྱུ་ཡོད།
- མི་གྲངས་བརྒྱ་ཆ་ 100 ཐམ་པ་Ayushman Bharat Digital Health Mission རྒྱུ་ཡོད།
- ཁམས་བདེ་ཐོ་ཡིག་ 1,33,༥༥༥ ཅམ་ནད་པའི་ ABHA དང་མཐུན་དེ་ཡོད།
- PMJAY དང་ Universal Health Coverage ལས་འགྲུལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་བརྒྱ་ཆ་ 90 ཅམ་འགྲུབ་ཆར།
- ཨ་ཕུ་ཤ་གློན་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ནས་གསོ་བ་རིག་པ་དོས་འཛིན་མཛད། སྒྲན་ཅ་དགོན་མོ་ཅན་ཀུན་དོས་འཛིན་བཅོས།

-

ཕན་སུ་མ་ཚོགས་པའི་ཡོན་ཏན།

- གཞུང་གི་སློབ་གྲྭ་ཁང་གི་ཁྱད་པར་དུ་ CBSE མངའ་ཁོངས་སུ་བཅུག་ཡོད།
- གཞུང་གི་སློབ་གྲྭ་ཁང་གི་ནང་ལ་སློབ་ཕྱག་གི་གྲངས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ 2019 ནང་ ༤༤,༧༥ ཡོད། སྤྱི་ལོ་ 2022 ནང་ལ་ 4,700 ཡོད།
- ICT Labs བཅུག་སྟེ་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ 2019 ནང་ 30 ཡོད། སྤྱི་ལོ་ 2022 ནང་ལ་ 900 ཡོད།
- འཛིན་གྲྭ་ 6 ནས་ 12 བར་གྱི་སློབ་ཕྱག་ 1,400 ཙམ་ལ་ཡོན་ཏན་ཁྲིམས་ཏེ་བསྐྱེད།
- སློབ་གྲྭ་ཁང་གི་ནང་རྒྱ་སྐད་བཟླ་བཟང་པོ་དང་ 10 ཙམ་བཅུག་སྟེ་ཡོད། མཐོ་མིའི་སློབ་གྲྭ་ཁང་ནང་ Atal Tinkering labs/Robotic labs 20 བཅུག་སྟེ་ཡོད།
- Samagra Shiksha ནང་ལོག་ལ་སློབ་ཕྱག་གྲྭ་ལ་དགུན་དུས་སྤྱི་གྲས་ 10,000 ཙམ་བཏོག་སྐྱེད།
- གཞི་རིམ་གོང་མའི་སློབ་གྲྭ་ཁང་གི་ནང་ smart classroom 10 གསར་བཞེངས་བཅོས།
- གཞི་རིམ་གོང་མའི་སློབ་གྲྭ་གྱི་ནང་ལ་ smart classroom 10 ཙམ་གསར་བཞེངས་བཅོས་ཡོན་ཡོད།
- ཡོན་ཏན་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ཆེད་ལ་དུགས་ཀྱི་ལྷོངས་ཆར་མར་སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུ་འཕྲིན་བཅུགས་ཡོན་ཡོད།
- སྤྱི་ལོ་ 2023 ནང་ 2020 ནང་ལ་མཐོ་མིའི་ཤེས་ཡོན་ཆེད་འཆར་དུལ་ Rs. 104.05 ཙམ་ལ་གནང་བ་བཟང་ཡོད།
- མཐོ་མིའི་ཤེས་ཡོན་ལེན་མཁན། སྤྱི་ལོ་ 2019 ནང་ 2,700 ནང་སྤྱི་ལོ་ 2022 ནང་ 3,700 ཙམ་ཡོད།
- སྤྱི་ལོ་ 2023 ནང་ 2020 ཆེད་ PMSSS རྟོན་ཅུ་ 12,00 ཙམ་སེལ་བཅོས།
- ལ་དུགས་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་དང་ཅུལ་ཡར་རྒྱས་ལས་འགུལ་གཉིས་དང་རྒྱུ་འབྲེལ་ཐོག་ལོ་འཁོར་གྱི་ལ་དུགས་ཡོན་ཏན་དགའ་སྟོན་གྲ་སྤྱི་གཞི་ལྷན་ཁྲིམས།

-
- A group of eleven people, including a male teacher and ten students, are standing outdoors on a paved area. The teacher, on the far left, is wearing a blue shirt, dark pants, and a white cap. He is looking at a book held by a student. The students are dressed in school uniforms, consisting of light blue shirts and dark pants or skirts. They are all looking at books or papers, suggesting a field study or a project presentation. The background shows a line of green trees under a clear sky.

ཕ་བའི་སྡེ་ཁག་སྲ་བརྟན་བཟོ་བ། ²⁰¹⁹⁻²⁰²³

- དི་ཨིམ་གྱི་སྤྲན་སྲ་མན་ནི་རྩི། ཕན་ཐོགས་ལེན་མཁན་དམིགས་ཡུལ།
སྟོང་ 20 དང་ 432 དམིགས་ཡུལ་འབྲུབ་ཟིན་པ། སྟོང་ 12 དང་
409
- སྡོ་ཚད་ཐོན་སྐྱེད་གོང་སྤེལ་གཏོང་བ་དང་དམིགས་བསལ་དུ་དབྱུག་དུས་
སྡོ་ཚད་མ་ཐོན་སྐྱེད་བཅོ་ བ་ལ་ལ་དུགས་སྡོ་ཚལ་ཁང་ཁག་ 1400 ཙམ་
གསར་བཞེངས་བཅོས་ཏེ་ཡོད།
- སྤྱི་ལུན་ཞིང་ལས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བ་ལ་འབྲུ་སྤྱིན་ལུད་སྦྱོར་བྱེད་ས་
3042 ཙམ་གསར་བཞེངས་བྱས།
- Large Area Certification (LAC) ནང་ལྷར་
དམིགས་ཡུལ་འབྲུབ་པ་ལ་དེ་ཀྱང་ 4000 ཙམ་གྱི་ས་ཆ་སྤྱི་ལུན་ཡར་
རྒྱས་ལས་འགྲུལ་ནང་ལོགས་ལ་འབྲོངས་ཏེ་ཡོད།
- ཀྱུ་ནལ་ 2300 ཙམ་གྱི་ས་ཆ་སྟོང་པར་རྒྱ་འཛིན་ནས་བཀོལ་སྤྱོད་རུང་བ་
བྱས།

ཕ་བའི་སྡེ་ཁག་སྲ་བརྟན་བཟོ་བ། ²⁰¹⁹⁻²⁰²³

- མི་མང་འཛིན་སྐྱོང་། (སྡེ་ཚོལ་ཁང་གསར་གཏོད།) སྡེ་ཁག་ནང་ལ་དྲགས་ལ་སྤྱད་སྟོན་གཞུང་སྟགས་ཐོབ།
- སྤྱི་ཉེ་མོར་ཅུ་ལི་བཟོ་སྐྱོན་ཁང་བཙུགས་ཏེ་ཡོད།
- ཅུ་ལི་རག་ཅུ་དཀར་པོ་སྟགས་ཐོབ།
- སྤྱི་ལོ་ 2022 དང་ 2023 ནང་རྒྱལ་ཡོངས་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲོམ་ཀྱན་ལ་ ཅུ་ལི་མི་རྟེན་ཅན་ 52.50 ཙམ་སྤྱིལ་འབྲེན་བཅོས།
- སྤྱིར་ལོ་མ་གཙང་བཟོ་ཁང་གསར་བཞེངས་བྱས་ནས་ད་ལྟ་ཚོད་ལྟ་བཅོམ་ཡིན་ ཡོད། འོ་ལས་མཉམ་རྟེན་ཚོགས་པ་ 40 ཐོ་འགོད་བཅོས་ཡོད།
- གཡལ་འབྲི་བ་ལང་ཀྱན་ཐོ་འགོད་དང་རྟགས་བརྒྱབ་ཅེས་བརྒྱ་ཆ་ 900 ཐམ་པ་འགྲུབ་ཟིན།
- བཟའ་བཏུང་གི་རིགས་ཀྱན་ཚང་མ་གནས་ས་གཅིག་ཏུ་འབོར་ས་མི་རྟེན་ ཅན་ 9000 ཙམ་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་གསར་བཞེངས་འགྲུབ་ཟིན།

-
- An aerial photograph showing a large-scale solar power project in a desert. A long, rectangular array of solar panels is mounted on a blue metal frame. The entire facility is enclosed by a white perimeter fence with red vertical stripes. Several small, white, single-story buildings are scattered around the solar array. The surrounding landscape is arid and hilly.

-
- A photograph of a traditional interior space, likely a living room or a small hall. The ceiling is made of dark wood with exposed beams. A long, low wooden table runs across the middle of the room. To the left, there is a large, colorful rug with a red and blue pattern. A small, ornate wooden table is in the foreground. The walls are white, and there are two windows with wooden frames. On the right side, there is a wooden cabinet or shelf with various items on it, including pots and bowls. The overall atmosphere is warm and rustic.

ཉན་ལེ་རྒྱ་རྒྱུ་བརྟུན་དཔྱད་ཁང་།

- རྒྱལ་ཁབ་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་བརྟུན་དཔྱད་ཁང་དང་དོ་ཉན་ལེ་ཡུལ་ལ་གསལ་བཞེངས་བཅོ་ཡིན་ཡོད།
- རྒྱུ་ཤེལ་ ༤༠ ཅམ་ཉོས། ཡང་ཕན་ཐོགས་ལེན་མཁན་ཀྱན་ལ་རྒྱུ་ཤེལ་བཀོལ་སྤྱོད་བསྐབས།
- རྒྱུ་ཤེལ་ཆེད་རྒྱུ་ཤེལ་ ༤ ཉོས།
- དཔྱད་གྱེ་བ་ 10 ཅམ་འགྲོ་སྤྱོད་བཏང་ནས་རྒྱ་རྒྱུ་བརྟུན་དཔྱད་ཁང་དང་གཞན་དགོས་མཁོ་ཅན་གྱི་ཁང་པ་གསལ་བཞེངས་བཅོ་ཡིན་ཡོད།

རྩལ་གཡེངས་དང་བདེ་ཐང་གོང་སྤེལ།

- སློ་དང་དཀར་འབྲིལ་གཉིས་ལ་རྒྱ་མཚོ་ཕྱི་ཐང་དང་བང་འབྲན་རྒྱལ་ལམ་གསར་བཞེངས་བཅོས་ཡོད།
- སློ་དང་དཀར་འབྲིལ་གཉིས་སུ་འབྲུག་པ་ལྟར་ཕྱི་ཐང་གསར་བཞེངས་བཅོས་ཡོད།
- ས་གནས་ཀྱི་རྩལ་གཡེངས་པ་ཀུན་གྱི་ཆེད་དུ་དཔུལ་བྱེ་བ་ 90 ཙམ་འབྲོ་སོང་བཏང་ནས་རྩལ་གཡེངས་ཡོ་བྱད་དམ་ཅེལ་གཉིས་ཡོད།
- དབུས་གཞུང་མངའ་སྡེ་ལ་དུགས་ཀྱི་ཆབ་བྱས་ནས་ས་གནས་ཀྱི་རྩལ་པ་ཀུན་རྒྱལ་སློ་དང་རྩལ་ཡོངས་འབྲན་བསྐྱར་ནང་ཁག་ལོན་ཡོན་ཡོད། རྩལ་གཡེངས་ཆོགས་པ་ 26 མོ་འགོད་བཅོས་ཏེ་རྩལ་ཡོངས་ཀྱི་ཆོགས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཡོད།
- ཡུ་ཁྱི་ལྷན་ནེ་ཁ་ཨེལ་ཇི་པོ་ལོ་ཀབ་དང་། མདའ་ཕྱི་ཀབ། སློབ་གྲྲི་རྩལ་གཡེངས་འབྲན་བསྐྱར། ཨེལ་ཇི་གངས་ལྷན་འབྲན་བསྐྱར། རྫོང་ཇི་ལྷན་ནེ་འབྲན་བསྐྱར་སོགས་གྲྲི་ལོན་ཡོད།

འདུ་མཉམ་གོང་ཕྱིན།

- གཞུགས་གཞི་ཐོག་ནས་དཀའ་ལས་ཡོད་མཁན་ཀྱན་གྱི་ཆེད་ Unique Disability ID བཙུགས་ཡོད། ད་ལྟ་བར་དུ་ UDID 3400 ཙམ་བཙུགས་ཆར་ཏེ་ཡོད།
- དབུས་གཞུང་མངའ་སྡེ་ལ་དུགས་ནང་ལ་སྤྱི་ལོ་ 2022 དང་ 2023 ལོ་གཞུགས་གཞི་ཐོག་ནས་དཀའ་ལས་ཡོད་མཁན་ཀྱན་གྱི་ལོ་ལྟོ་སྤྱི་ལོ་དུ་བྱུང་བསྐྱབས་བཙུགས་
- Accessible India Campaign འོག་ཏུ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཀྱན་གཞུགས་གཞི་ཐོག་ནས་དཀའ་ལས་ཡོད་མཁན་དང་མཐུན་པ་བཙུགས་ཡོད།
- Artificial Limbs Manufacturing Corp. of India (ALIMCO) ཕྱོགས་ནས་སྤྱི་དང་དཀར་འབྲེལ་གཉིས་སུ་གཙོ་གནས་འབྱེད་འཆར་ཡོད།
- Deendayal Disabled Rehabilitation Scheme (DDRS) འོག་ཏུ་ District Disability Rehabilitation Centre (DDAC) རོས་འཛིན་བཙུགས་ཆར་ཏེ་མཐོག་པ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
- Drug Abuse སྒོར་ལ་ཉ་གོ་སྤྱི་ལོ་བ་ལ་སྤྱི་ལོ་ཁང་ཀྱན་གྱི་ནང་ལ་ཡོད་ཀྱི་ལས་བཙུགས་ཏེ་ཡོད།
- Drug De-Addiction གཙོ་གནས་ཀྱི་ཁང་མིག་རོས་འཛིན་བཙུགས་ཆར་ཏེ་མཐོག་པ་སྤྱི་ལོ་
- སྤྱི་དང་དཀར་འབྲེལ་གཉིས་སུ་གཞུང་གི་རྒྱ་ཁྱོད་དང་དང་པོ་གསར་བཞེངས་བཙུགས་ཡོད།
- དབུས་གཞུང་མངའ་སྡེ་ལ་དུགས་ནང་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ 6 ལོ་ལོ་ཡོད།
- རྒྱ་པ་ཀྱན་གྱི་ཆེད་སྤྱི་ལོ་ཡོད་པ་རོས་པ་མང་གངས་ 1994 ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་

འདྲ་མཉམ་གོང་ཕྱིན།

- དགྲན་དུས་སྔོན་བདེ་བ་དང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་AnganwadiCenters ཉལ་ ICDS འཆར་གཞི་གནང་བ་ཐོབ་ཡོད།
- Anganwadi Service scheme ནང་ལོག་ལ་ ICDS ཕན་ཐོགས་ལེན་མཁན་ 1470 ཙམ་ Supplementary Nutrition Program མི་ལ་བཅུག་ཏེ་ ཡོད།
- བེན་ཕྱོན་ཕོགས་ལེན་མཁན་ 1470 ཙམ་ཡོད།
- ས་སྤྱིས་མི་རིགས་སྒོན་ཁུངས་དང་གྲངས་རྒྱུད་མི་རིགས་སྒོན་ཁུངས་གཉིས་ཀྱི་འཆར་གཞི་འོག་ཏུ་སྔོན་ ཡོན་ལེན་མཁན་ 2270 ཙམ་ཡོད།
- སྤྱི་དང་དཀར་འབྲེལ་རྫོང་གཉིས་སུ་མལ་ཤི་ 300 ཙམ་གྱི་སྤྱི་མོའི་སྤོང་ཤག་ཁང་གསར་བཞེངས་བྱེད་སྤྱོད་ ཡིན།
- E-seva མོར་ཁལ་དབྱ་འབྱེད་མཛད།
- སྤྱི་དང་ཕུ་གྲུ་ཀུན་ལ་རོགས་བཅོ་བ་ལ་རོགས་རམ་ཨང་གྲངས་ 112 དབྱ་འབྱེད་བཅོས།

ཁོ་ལས་དང་ནུས་ཕྱུ་ཡར་ལྔས་གོང་སྤེལ།

- སྤྱི་ལོ་ 2021 དང་། 2022 དང་ 2023 ནང་ཕྱི་ལོ་དང་ཀྱུ་ཤུ་གཙང་མ་དང་ལགས་མེ་ཐངས་དང་ བོ་རང་ཕྱི་ལོ་གས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁག་ཀྱན་ལ་སྤྲེལ་འདྲིན་བཅོས།
- ལག་ཤེས་བཅོ་རིག་ཡར་རྒྱས་གོང་སྤེལ་དང་འགྲེམས་སྟོན་ཆེད་ཁེ་རྩུ་ལ་དྲགས་འགྲེམ་ཆོང་ཁང་ བརྩམས།
- ལག་ཤེས་བཅོ་རིགས་ཡར་རྒྱས་གོང་སྤེལ་ཆེད་སྤྱི་དང་དཀར་འབྲིལ་གཉིས་སུ་ཁོ་ལས་མཉམ་རྒྱུ་གས་ རྟེན་གནས་ཁང་བརྩམས་ཡོད།
- PMFME ནང་ལྷན་དམིགས་ལུ་ལ་བརྒྱ་ཆ་ 100 ཐམ་པ་འབྲུབ་སྟེ་ཡོད།
- 'Enchanting Ladakh' དགའ་སྟོན་གྱིས་ཆོང་སྤེལ་ལག་རྒྱུང་དུ་དང་རང་རྒྱུས་ ཆོགས་པ་ཀྱན་ལ་སྤྲེལ་ཆ་བཏང་ཡོད། དུ་བྱ་ཡི་རྒྱུལ་སྤྱིའི་འགྲེམས་སྟོན་ནང་ལ་དྲགས་ཀྱིས་ཁག་ ཡོན།
- སྤྱི་ལོ་ 2022 ནང་ ITI ཀྱན་གྱི་ནང་ལ་མེ་ཏོག་དང་རྩ་ཤིང་ཆོང་ལས་རོ་སྤྲོད་ལུས།
- FTII བརྒྱད་ནས་གཞིན་སྤྲེལ་ཀྱན་ལ་དག་རྩུ་དང་། ཁ་པར་ཐོག་སྟོག་བརྟན་བཅོ་སྤྲེལ་དང་། འབྲུབ་ སྟོན་ཐོག་ལ་སྤྲོད་བཅར་བྲ་སྤྲེལ་ལུས།
- གཞིན་སྤྲེལ་ཀྱན་ལ་སྤྲེལ་མཛེས་བཅོ་ཐོག་སྤྲོད་བཅར་བཏང་།

-

-

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ

- ཀོ་མིད་སྤྱོད་ལམ་དང་། ལ་དྲུགས་གཙང་མ་ལམས་འགྲུལ། རང་དབང་ཐོབ་ནས་ལོ་ངོ་ ༧༥ འཁོར་བའི་དགའ་སྟོན། ཅུལ་ཡོན་ཏན། ICDS འཆར་གཞི་ཀུན་གྱི་ཐོག་ལ་གསར་སྤེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་དྲ་རྒྱ་བརྒྱད་ནས་དྲ་གོ་དང་ཁྱབ་བསྐྱགས་ཁྱབ་སྤེལ་ཞུས། གནས་ཚུལ་ཀུན་ལུ་མཐུད་ནས་སྤེལ་བ་ལ་རྫོང་གི་དུས་དེབ་དབུ་འཕྲེད་བཅོས།
- ལ་དྲུགས་ལོ་ན། གསར་སྤེལ་ལས་ཁུངས་སླེ་ཡི་རྒྱ་བ་གཉིས་བར་གྱི་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྲར་དུས་དེབ།
- དཀར་འབྲེལ་རྒྱ་མ། གསར་སྤེལ་ལས་ཁུངས་དཀར་འབྲེལ་གྱི་རྒྱ་བ་གཉིས་བར་གྱི་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྲར་དུས་དེབ།
- དེང་སང་གི་གསར་སྤེལ་གཙོ་བོ་ནས་དང་ཚོགས་ཁང་རྒྱུ་ཞིག་སྤེར་གསར་བཞེངས་བཅོ་སྒྲིལ་དང་། མཁར་ལ་རྩ་དུ་ཚོགས་ཁང་གསར་བཞེངས་བཅོ་སྒྲིལ་གྱིས།

ཀར་བོན་ཆ་སྟོམས་ཅན་གྱི་ལ་ དྲགས་ཕྱོགས་སུ།

- ལ་དྲགས་གྱི་ཡུལ་ཕྱོངས་ཀྱན་གྱི་སྤང་ལམ་ལ་ཉི་འོད་སྟོག་འོད་ 1276 བཅུགས་ཡོད།
- ལ་དྲགས་གྱི་ས་ཆ་སྟོམ་པོ་ཅན་ཀྱན་ལ་ཆུ་འཐེན་འཕུལ་འཁོར་ 22 ཅམ་བཅུགས།
- Green Hydrogen འཕུལ་ཆས་ཚོད་ལྷའི་ཆུ་ལ་སྤུལ་བ་ལ་ NHPC དང་རང་
སྐྱོང་ཚོགས་པ་སྟེ་དང་། རང་སྐྱོང་ཚོགས་པ་དཀར་འབྲུལ་བཅས་ཐུན་མོང་དུ་གྲོས་མཐུན་གྱི་ཡིག་
ཆར་ཕུག་ཉུགས་བརྒྱབས།
- ཁམས་བདེ་མཐུན་རྒྱན་འཛུགས་བདེ་མོ་བཙོ་བ་ལ་ emergency དང་
renewable ལུས་ཀྱི་སྤུལ་སྟེ་ཆེད་ལ་དྲགས་ཁམས་བདེ་ལས་ཁུངས་དང་ EESL
གཉིས་གྱིས་གྲོས་མཐུན་གྱི་ཡིག་ཆར་ཕུག་ཉུགས་བརྒྱབས་ཡོད།
- སྤང་ལ་གྱི་གསུམ་ 10 ཅན་གྱི་ཉི་འོད་སྟོག་ཀྱི་འཆར་གཞི་འཛུགས་འཆར་ཡོད། སྤྱི་དབང་དུ་
དངུལ་གྱི་བ་ 354 ཅམ་བཏང་ནས་མི་གསུམ་ 40 ཅན་ནི་ཉི་འོད་སྟོག་ཀྱི་འཛུགས་འཛུགས་ཡིན་ཡོད།
- ཡུལ་ 222 ཅམ་ལ་མི་གསུམ་ 1.10 ལུས་པ་ཅན་གྱི་ཉི་འོད་འཕུལ་འཁོར་གཞི་རྒྱུ་བཅུགས་
ཡོད། རེ་མི་ལྷན་ལས་འགུལ་བརྒྱད་ནས་མི་གསུམ་ 1.10 ལུས་པ་ཅན་གྱི་ཉི་འོད་འཕུལ་
འཁོར་གཞི་རྒྱུ་བཅུགས་ཡོད།
- ཕུ་ག་རུ་མི་གསུམ་ 1 ཅན་གྱི་ཆུ་ཚན་སྟོག་ཀྱི་འགས་ར་བཞེངས་བཙོ་ཡིན་ཡོད།
- སྟོག་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ 10 དང་སྟོག་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱོད་འཁོར་ལོ་ 10 ཉོས་ཏེ་ཡོད། དེ་དང་མཉམ་དུ་
སྤྱི་ལོ་ 2022 དང་ 2023 ནང་སྟོག་ཀྱི་སྤྱོད་འཁོར་ལོ་ 02 ཉོ་འཆར་ཡོད།
- སྟོག་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྤྱི་རྒྱུ་ཁུལ་བསྐྱུགས་བཅོས། འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་ཅན། འཁོར་ལོ་གསུམ་
པ་ཅན། འཁོར་ལོ་བཞི་པ་ཅན་ནི་སྟོག་ཀྱི་སྤྱོད་འཁོར་ཉོན་བརྒྱུ་ཆ་ 20 ལས་ 40 བར་ལ་
གོང་ཆག་ཡོད།
- སྤྱི་ལོ་ 2021 ནང་ཤེ་ཤེ་མེ་ཉེ་ 12 དང་སྤྱི་ལོ་ 2022 ནང་ཤེ་ཤེ་མེ་ཉེ་ 4 མེད་མཁན་བཅོས།
- དངུལ་གྱི་བ་ 132 དང་འབུམ་ 11 བཏང་ནས་ད་རས་དཔལ་ལྷུ་ཟངས་དཀར་གྱི་ཕྱི་ 220
གནང་བཅོམ་ནས་ལས་ཚོར་གྲུལ་ཡིན་ཡོད། བརྒྱུ་ཆ་ 30 ཅམ་གྱི་ལས་ཀྱན་འགྲུབ་ཆར།
- སྤྱི་དབང་བདེ་སྤྱི་དུ་ར་གྱི་ཕྱི་ 220 གནང་བཅོམ་ནས་ལས་ཚོར་གྲུལ་ཡིན་ཡོད། བརྒྱུ་ཆ་ 20
ཅམ་གྱི་ལས་ཀྱན་འགྲུབ་ཆར།
- RDSS ནང་ལོག་ལ་དངུལ་གྱི་བ་ 442 ཅམ་བཏང་ནས་བྱང་ཐང་ཕྱོངས་སུ་ཏར་སྤྱོད་འབྲེན་
རྒྱུ་གནང་བཅོམ་ཡོད།

ས་མཆམས་ཡར་རྒྱས་གོང་སྤེལ།

2019-2023

- བྱང་ཐང་ཡར་རྒྱས་སྤེལ་ཁག་ནང་དངུལ་ 50.00 Cr ཙམ་གྱི་འབྲོ་སོང་བཏང་ནས་ཁང་མིག་ 14༧ ཙམ་གསར་བཞེངས་བཅོས་ཆར།
- དངུལ་ 6.00 Cr ཙམ་འབྲོ་སོང་བཏང་ནས་གྲར་དང་། འབྲུར་བདེ་གསང་སྦྱོང་། བལ་ཤད། ཁར་པོ་ལིན། ཉི་ཤུགས་སློག་ཤོད། ཐག་པ་བཅས་ཉམ་ནས་བགོས་ཏེ་བཏང་།
- ཉམ་དང་རྩི་ཕྱག་གི་ཁམས་བདེ་གཙོ་གནས་གཉིས་སུ་ Mobile Medical Units (MMU) རེ་བཙུགས་ནས་རྒྱན་དུ་ཁམས་བདེ་བརྟག་དཔྱད་བཅོ་ཡིན་ཡོད།
- སློབ་དེབ་དཔེ་ཁྱད་དང་། རྩི་ཆས་དཔེ་ཁྱད་ སྤྱི་གཞས་ལ་སོགས་པའི་ཅ་ལག་ཀྱན་སློབ་ཕྱག་ཀྱན་ལ་བགོས་ཏེ་བསྐྱུལ།
- འོ་མའི་ཟོམ་ཆེན་ 314 ཙམ་བགོས་ཏེ་བསྐྱུལ།
- ཡོན་ཏན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ Mobile Scientific བརྟག་དཔྱད་ཁང་གཉིས་བཙུགས་ཏེ་ཡོད། བྱང་ཐང་འབྲོག་པའི་ཕྱ་གྲུ་ཀྱན་ལ་རོལ་དབྱེངས་ཡོ་བྱད་བསྐྱུལ།
- གཡལ་གཤི་གྲངས་ཀ་འཕེལ་ཆེད་འབྲི་མའི་སྤེལ་ཁག་ 40 ཙམ་བཙུགས།
- ཉམ་ཁམས་བདེ་གཙོ་གནས་ལ་ ICU 55 Isolation Ward གསར་བཞེངས་བཅོས་ཆར་ཡོད།
- རྩི་ཕྱག་དང་ཉམ་རྩོད་ཁག་གཉིས་སུ་སྤྲོ་ཆོད་ཁང་ 21 ཙམ་གསར་བཞེངས་བཅོས་ཟེན།
- རྩི་ཕྱག་དང་ཉམ་རྩོད་ཁག་གཉིས་སུ་ Vermi compost སི་ཡུ་ནིཌ་ 1༧ གསར་བཞེངས་བཅོས་ཏེ་ཡོད།
- ཉམ་དང་། རྩི་ཕྱག་ རྩལ་རབཅས་བོ་ལོག་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ཁག་ 34 Vibrant Village Programme ནང་ལོགས་ལ་འཁྱེད་ཏེ་ཡོད། Vibrant Village Programme བརྒྱད་དེ་གསར་བཞེངས་ཡར་རྒྱས་དང་། ཁང་པ་གསར་བཞེངས། སློར་གཡེངས་གཙོ་གནས། རྒྱ་ལས་འབྲེལ་མཐུད། འཛོ་བའི་མཐུན་རྒྱུན་སོགས་ཞབས་ཏོག་མང་པོ་གཏོང་ཡིན་ཡོད།

ལ་དྲགས་མི་མང་གི་སྤྱོད་བརྟན་པོ་ བརྩོན་ལ་དྲགས་སྤོང་སྤྱོད་

- རྒྱན་རན་སྐབས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་སའི་ཨང་གྲངས་992 བརྟགས།
- སློང་དག་འཁྲིལ་གཉིས་སུ་ Cyber-crime གྱི་ཁག་བརྟགས་ཏི་ཡོད། (ཨང་གྲངས་ 9930) དེ་ཙུ་ Cyber བརྟག་དཔྱད་ཁང་དང་ Cyber forensic རྩུ་པ་དང་ལྔ་ཡོད།
- Anti-Narcotics གྱི་ཁག་དང་། གནང་བ་མེད་པའི་ཆང་རྒྱུ་ཉེས་འགལ་ལ་བརྟག་ཞིབ་བྱེད་མཁན་གྱི་
- སློང་དག་དངུལ་སྒོར་རྒྱ་འཕྲོག་ལ་བརྟག་ཞིབ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཁག་ཀྱན་དམིགས་བསལ་བཅོས་ཏི་བརྟགས་ཡོད།
- དེ་ན་སྒྲོགས་ལ་ UAV/ Drone གྱི་ཁག་བརྟགས་ནས་ཐོ་ཞིལ་དང་མར་ཁ་ཡུལ་ཀྱན་ནང་ལེགས་པར་
- སྤྱལ་ཡིན་ཡོད།
- རྒྱངས་འཁོར་འབྲིམ་འགྲུལ་ལ་གཟུགས་རྟོག་བྱེད་མཁན་གྱི་སྒོར་སྤྱང་གྱི་ཁག་བརྟགས་ནས་ཡར་རྒྱས་དང་རྒྱ་
- བསྐྱེད་བཅོས་ཏི་ཡོད། དེ་ན་སྒྲོགས་ལ་ e-challans ནང་ alcohol Breath analysers ནང་ speedometers ལ་སོགས་པ་ཀྱན་བཀོལ་ཡིན་ཡོད།

-

གྲུང་ཐང་ལྗོངས་སུ་བོ་ལོག་བཞི་དང་ཡུལ་ ༣༧ ཡོད། གྲུང་ཐང་ལྗོངས་ལ་དུགས་ཀྱི་གྲུང་ཕྱོགས་
སུ་རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་མིའི་ས་མཆོངས་སུ་ཆགས་ཡོད། ཅུ་བའི་ཆ་ནས་མི་ཀུན་འབྲོག་པ་ཡིན།
ལྗོངས་འདི་ཡི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཡོང་སྐྱོན་དུང་འབྲོག་པའི་སྤྱིང་དང་སྒྲོར་གཡེངས་ཡིན། ལས་
འགྲུལ་འདི་བརྒྱད་ནས་སྒྲོར་གཡེངས་དང་རིག་གཞུང་གོང་སྤེལ་གཏོང་རྒྱ་དང་། སྤྱ་རྩལ་དང་
ཁེ་ལས་ཡར་རྒྱས་དང་། མཉམ་རྟེན་ཆོགས་པ་གསར་འཛུགས་བྱེད་རྒྱ་སོགས་ཡིན། མཉམ་
རྟེན་ཆོགས་པ་འདི་ནང་ལ་ཞིང་ལས་དང་། ཅུ་ཡོང་། སྤྱན་རྩ་ཐོན་སྐྱེད་སོགས་ཡོད། དེ་དང་
མཉམ་དུ་རྒྱ་ལམ་གསར་བཞེངས་དང་། སྤྱི་ཁང་གསར་བཞེངས་དང་། བརྒྱུད་གསོལ་ཁུལ་པའི་
སྒོ་གཤམ་སྤེལ་འབྲེན་དང་། ཏི་ཡི་འཕྲིན་སྤེལ་ལ་སོགས་པའི་གསར་བཞེངས་ཀུན་ཡར་རྒྱས་
བྱེད་རྒྱ་ཡིན། དེ་མ་ཆད་ལྗང་ཁང་གསར་བཞེངས་དང་། ཅུ་ཁ་ཡར་རྒྱས་། སི་ལ་མྱི་པས་གོ་རལ་
ཡུ་ནི་དང་།

ལ་དྲགས་མི་མང་གི་མང་སྐྱོད་བརྟན་པོ་བཟོ་བ། ལ་དྲགས་མི་མང་སྐྱོད་བརྟན་པོ་བཟོ་བ།

ཡོན་ཏན་དང་ཁམས་བདེ་གསར་བཞིངས་ཡར་རྒྱས་དང་། རྩལ་གཡེངས་མཐུན་རྒྱུ། སྐོར་གཡེངས་བཞུགས་གནས། རྒྱ་ལམ་དང་ཡུར་བརྒྱ་བསྐྱེད་སོགས་ཡིན། ས་མཆོམས་ཀྱི་ཡུལ་ལྗོངས་ཀྱན་གྱི་ཕྱོགས་ཡོངས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་གོང་སྒྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་རང་སྐོར་ཆོགས་པ་སྒྲེལ་སྒྱི་འཐུས་དང་། བོ་ལོ་ཀ་ཡར་རྒྱས་ལྷན་ཆོགས་དང་། གཞན་ཡང་མི་མང་གི་འཐུས་མི་བཅས་འབྲེལ་ཡོད་ཆོགས་པ་ཀྱན་དང་གྲོས་བསྡུར་བྱས་ནས་འཆར་དཔུལ་ Rs. 624.98 Crores ཙམ་འབོར་ཡོད། འཆར་དཔུལ་གྱི་ཞུ་ཡིག་དེ་ཉིད་རྒྱུ་ཆོད་གི་ཆོགས་པས་བསྐྱར་ཞིབ་དང་གྲོས་བསྡུར་བྱས་ནས་མངའ་སྡེ་ཆོགས་པས་ནང་སྤྱི་དོན་ཁུངས་ལ་ཕུལ་ཡོད། དེ་ཡང་དབུས་གཞུང་གི་འཆར་གཞི་ཀྱན་གསུལ་ཡུལ་ཀྱན་ལ་བསྐྱོབ་པ་དང་ལག་ལེན་རྒྱུ་བཞིན་ཡོད་པ་ལས་ཁུངས་ཀྱན་གྱིས་ལས་རིམ་སྤྱོད་ཆོགས་སྒྲེལ་བཞིན་ཡོད། ལས་རིམ་དེ་ཀྱན་ནི་མོ་བེལ་མི་རྒྱལ་ཡུ་ནེལ་དང་། རྒྱུ་བེལ་བརྟན་དཔུང་། རྒྱུ་བེལ་ལས་འགྲུལ་། དུད་འགྲེལ་སྤྱོ་སྤྱོ་འགོག་ཐབས་ལས་འགྲུལ། གཞན་ཡང་རིག་གཞུང་དང་རྩལ་གཡེངས་ལས་འགྲུལ་བཅས་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་ 2023 ཟླ་བ་ ༥ ཚེས་ 26 ནས་ 28 བར་ལ་དྲགས་དབུས་གཞུང་མངའ་སྡེས་རྒྱལ་ཁབ་ཉི་ཤེས་ཚོགས་
ཆེན་ལོག་ཏུ་ Y20 སྡོན་འགྲོའི་ཚོགས་ཆེན་ལེགས་པར་བྲལ་སྒྲིག་ལུས། སྡོན་འགྲོའི་ཚོགས་ཆེན་ནང་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོ་
ནས་འཐུས་མི་ 100 ཙམ་ འཐུས་པར་མཛད།

सत्यमेव जयते

Department of Information and Public Relations

The Administration of Union Territory of Ladakh

ddinformationladakh@gmail.com

<https://ladakh.nic.in/>

